РНТБ УзИНТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 247 (2231). ШАНБА 20 ОКТЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — УЛУҒ ОКТЯБРГА!

Саноат ходимлари! Мамлакатнинг индустриал қудратини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун курашингиз! Янги қувватларни тезроқ ўзлаштиришга, техника тараққиётини жадаллаштиришга эришингиз!

Янги техника ва илғор технологияга — кенг йўл!

(КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларидан).

Мусобақа шарофати

Иш соатларидан унумли фойдаланиб, вагонларнинг бекор туриб қолишига йўл қўймасдан, юк ортиб-тушириш ишларини намунали ташкил қиламиз! Беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажаришга аҳд қилган юк-товар станцияси коллективининг шиори ана шундай. Социалистик мусобақани авж олдираётган станция коллективи ички резервларни излаб топиш ва оғир иш жараёнларини механизациялаш ҳисобига меҳнат унумдорлигини оширишга эришмоқда. Шунинг учун ҳам юклаш-тушириш ишларида прогрессив усулларни жорий қилишда бу коллектив мамлакатимиз темир йўллари ичида етакчи ўринлардан бирини эгаллайди.

Станциядан шаҳримиз корхона ва ташкилотларига ҳар куни 50 минг тоннадан зиёд юк-товар тарқатилади. Бу эса станция коллективидан ниҳоятда уюшқоқликни талаб қилади. Бу ерда кўп вақтлардан буён илғорликни қўлдан бермай келишаётган Убайдулла Султонов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари шу кунларда 1975 йил ҳисобига меҳнат қилишяпти. Бригаданинг Т. Очилов, И. Минаев, Р. Бобохонов каби аъзолари кунлик топшириқларини мунтазам 200 процентдан ошириб бажаришмоқда. Бу коллектив беш йилликни тўрт йилда бажаришга аҳд қилган. Уларнинг ташаббусини станцияда В. Огрин ва Ж. Алиқулов бошлиқ кранчилар бригадалари ҳам қўллаб-қувватлашди. Ҳал қилувчи йил планини етти ойда бажарган бу бригадалар коллективлари шу кунларда 1974 йил ҳисобига меҳнат қилишмоқда.

Кранларнинг бузилмасдан узоқ вақт ишлашини таъминлашда Жўра Алиқулов бошлиқ бригада аъзолари ўрнак кўрсатишяпти. Бу пешқадам коллектив юкларни манзилига ўз вақтида етказиб бериш мақсадида зиммаларига оширилган мажбурият олиб ишламоқдалар. Улар беш йиллик планни Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик тўйи арафасида бажариш учун бутун имкониятларни ишга солиб меҳнат қилишаяпти.

К. НОСИРОВ,

МУҚОБИЛ ПЛАНДАН ОШИРИБ

Бугун

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг йил бошидан буён планга қўшимча реализация қилган маҳсулотлари бир миллион сўмдан ортди.

Фирма коллективи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили учун қабул қилган муқобил планида 1973 йилда мавжуд ишчи кучини оширмай туриб, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини уч юз минг сўмликка кўпайтиришга қарор қилган эди.

Фирмага кираверишда «Биринчи бўлиб шахсий беш йиллик планини муддатидан илгари бажарган Зинаида Лебедевага шон-шарафлар!» деган сўзлар кўзга яққол ташланади. Бу сўзлар фирманинг минглаб тикувчиларини унумли меҳнат қилишга даъват этмоқда. Ҳозир З. Лебедеванинг издошлари ўнлаб топилади. КПСС аъзолигига кандидат З. Лебедева шу йилнинг февраль ойида шахсий беш йиллик топшириғини шарафли адо этган эди. 6-тикув цехининг илғор чевари ўнинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот тайёрламоқда. Унинг қўлидан чиққан аёллар пальтоси биринчи тақдимдаёқ техника контроли бўлимида қабул қилинади.

Ҳозир барча цехларда буюмлар сифатини оширишга ва хилларини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилган. Йил бошидан буён 88 янги модель ишлаб чиқаришга жорий этилди. Жумладан, 46 янги моделдаги болалар кийимларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Аҳолига куз-қиш мавсумида бежирим либослар етказиб бериш мақсадида Октябрь байрами шарафига бошланган вахта кунларида уч мингтага етказиб аёллар, эркаклар ва мактаб ўқувчиларининг турли фасондаги пальтолари тайёрланиб, пешма-пеш савдо ташкилотларига етказиб берилмоқда.

Мана бу суратдаги қиз Уғилой Тошпўлатова бўлади. У «Учқун» фирмасининг 1-филиалида тўқувчи бўлиб ишлайди. Меҳнатда ҳамиша илғор бўлган бу зарбдор тўқувчини коллектив ҳамиша ҳурмат қилади.

СУРАТДА: У. Тошпўлатова.

М. Нуриддинов фотоси.

Эртага — озиқ-овқат саноати ходимлари куни

Байрам шарафига

Бугун

«Ташкентхлеб» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 3- бош корхонасида 300 граммлик миллий оби нонларнинг дастлабки партияси тайёрланди. Бу янги маҳсулотга бўлган талаб катталиги ҳисобга олиниб, ундан ҳар суткада 30 тоннадан 50 тоннагача тайёрлашга келишилди. Оби нон пишириш технологияси пухта ўзлаштириб олингач, бирлашманинг бошқа корхоналарида ҳам тайёрлашга киришилади.

3-нон заводи ҳамда миллий нонлар ишлаб чиқарувчи комбинатда эса 200 грамм ва 400 граммлик «Юбилей», «Тошкент» нонлари ишлаб чиқарила бошланди.

Анъанавий байрам — Озиқ-овқат саноати ходимлари куни шарафига социалистик мусобақани авж олдирган новвойлар катта муваффақиятларга эришдилар. Улар план топшириқларини муваффақиятли бажариш билан бирга, нон маҳсулотларининг кўпгина янги турларини ҳам ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар.

Байрам арафасида ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли корхоналарнинг 45 ишлаб чиқариш илғори «1973 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси аълочиси» деган кўкрак нишонлари билан мукофотланди.

Тақдирланганлар орасида бош корхонанинг пешқадам ишчиларидан Латиф Олимов, Бибинур Зайнуллина, оператор Маъруф Валихонов, слесарь Иван Зотов, таҳловчи Озода Содиқхўжаева, хамиртуруш тайёрловчи Анна Холтина, нон юкловчи Ольга Зеленина ва бошқалар бор.

Булка-кондитер комбинати коллективи ишлаб чиқараётган маҳсулотларни — ҳамшаҳарларимиз мамнуният билан харид қиладилар. Бу ерда ўз касбининг моҳир усталарини кўплаб топса бўлади. Вера Поминова корхонанинг пешқадам ишчиларидан бири.

СУРАТДА: назоратчи Вера Поминова маҳсулот сифатини текширяпти.

ВАҚТДАН ЎЗИБ

159-трестга қарашли 4-темир-бетон буюмлари заводи коллективи ой сайин меҳнатда қувончли натижаларни қўлга киритмоқда.

Корхона ишчилари ўртасида йиллик план ва олинган мажбуриятни муддатидан илгари бажариш йўлида ўзаро мусобақанинг яхши йўлга қўйилганлиги ютуқлар омили бўляпти. Шунинг учун ҳам коллектив тўққиз ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамда уни реализация қилиш топшириғини ошириб адо этди. Шу даврда трест объектларига бир миллион 878 минг сўмлик бинокорлик материаллари етказиб берилди.

Комбинатнинг янги маҳсулоти

Эртага нишонланадиган анъанавий байрамни — Булка-кондитер комбинати меҳнатсевар коллективи ҳам муносиб совғалар билан кутиб оляпти. Ҳамшаҳарларимиз дастурхонини безашда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиб келаётган ишчилар ҳал қилувчи йилнинг ўтган даврида бир неча янги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар.

Шулардан бири «Веснушка» булочкасидир. Мактаб ёшидаги болаларга мўлжалланган 50 граммлик бу янги маҳсулот хушхўрлиги билан ажралиб туради. Шунинг учун ҳам, бундай булочкалар мактаб буфетларига реализация қилинмоқда.

Юзинга қанд уни сепилиб тайёрланаётган мазали иккинчи бир янги маҳсулот — «Ойхон» деб аталади. Булочка ташқи кўринишидан ҳам харидорни мафтун этади.

Бундан ташқари, корхона коллективи мева-резаворлар ёрдамида тортларнинг бир неча хилини ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Масалан, «Юлдузча» торти болалар учун атай тайёрланаётган маҳсулотдир. Беш қиррали «Юлдузча» шаклидаги бу торт туғилган кунларни нишонлашда дастурхоннинг кўркига-кўрк қўшади.

«Белоснежка» торти ҳам ўз номига монанд маҳсулотлардан бири. Юзига қанд уни сепиб тайёрланиши унинг хушхўрлигини янада оширган. У ҳам байрам столини безашга хизмат қилади.

«Момоқаймоқ», «Москва», «Ҳалқа» каби янгидан ўзлаштирилган маҳсулотлар ҳам комбинат коллективининг шуҳратига-шуҳрат қўшмоқда. Ана шундай харидоргир буюмлардан ҳар суткада корхона ярим тоннагача ишлаб чиқармоқда.

Шаҳар — қишлоққа

ИЛҒОР МЕТОД АСОСИДА

«Центросоюз»нинг меҳнат ва бошқаришни илмий ташкил этиш ва рационализаторлик бўйича марказий институтининг Ўзбекистон филиали ташкил бўлганига ҳали бир йил бўлгани йўқ. Лекин, унинг коллективи анчагина ишларни бажарди. Бу тўғрида филиал директори С. Сафаров мухбиримизга қуйидагиларни айтди.

— Биз «Ўзбекбирлашув» системасидаги корхона ҳамда савдо марказларида илғор усулларни жорий этиш билан шуғулланамиз. Калинин район савдо маркази биз тавсия этган усулда ишламоқда. Бўстонлиқ, Ғазалкентдаги савдо марказлари ҳам ана шу усулга ўтказилмоқда. Филиалимизда саноат, умумий овқатланиш, улгуржи ва чакана савдо бўлимлари бор. Ҳар бир бўлим ўз соҳаси бўйича меҳнат, маиший хизматни илмий ташкил этиш усулларини ишлаб чиқмоқда. Ташкилотимиз ҳали янги. Шу сабабдан, Москва, Ленинград каби шаҳарларнинг мутахассисларидан тажриба ўрганмоқдамиз. Келгуси йили жойларда янги базалар ташкил этамиз.

Бу йил филиал коллективи 100 минг сўмлик иш бажаради.

ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИГА

Шаҳар маданият бошқармаси азамат пахтакорлар ва уларга яқиндан ёрдам бераётган шаҳарлик ҳашарчиларга маданий хизмат кўрсатиш мақсадида барча районлар бўйича агитбригадалар ташкил қилди.

Октябрь районидаги Навоий ва Абдулла Қаҳҳор номли маданият уйлари, шунингдек, Муқимий номли музыкали театр санъаткорларидан ташкил топган агитбригадалар Сирдарё областига йўл олдилар. Улар ўзларининг қўшиқ ва куйлари билан пахтазор лочинларини мамнун этадилар.

Шаҳардаги Киров, Куйбишев, Чилонзор, Ленин, Фрунзе районларининг маданият уйларида ҳам ана шундай агитбригадалар ташкил қилинди.

Бу маданий ишларга шаҳар кинолаштириш бошқармаси ҳам қўшилди. Сирдарё областига кўчма киноустановкалар, кўплаб фильмлар юборилмоқда.

ҒОЛИБЛАР ДАВРАСИДА

Дала азаматларига маданий хизмат кўрсатишда пешқадамлик қилаётган «Коммунальник» клуби бадиий ҳаваскорлари

Бугун

Юқори Чирчиқ районига жўнаб кетишди. Район пахтакорлари ўз ваъдаларини бажариб, шу кунларда мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар.

Клубнинг «Авангард» ансамбли аъзолари ғолиб пахтакорлар даврасида энг яхши қўшиқ, куйлардан ижро этишади.

Пойафзалчилар маданият саройи бадиий ҳаваскорлари ҳам ғолиб Оққўрғон райони пахтакорлари ҳузурига йўл олишди. Агитбригада рус, ўзбек ансамблларидан ташкил топган.

• Воқеа арафасида

Икки мамлакат химикларининг учрашуви

Табиий бирикмалар химияси бўйича Совет ва Ҳиндистон мутахассис олимларининг навбатдаги учрашуви 22 октябрда Тошкентда бошланади.

Симпозиум ташкилот комитетининг масъул секретари химия фанлари доктори Н. К. Абубакиров ЎзТАГ мухбирининг илтимосига биноан шу воқеани шарҳлаб берди.

— Совет ва Ҳиндистон олимларининг учрашувлари анъанавий бўлиб қолди. Табиий бирикмаларни ўрганишда ҳамкорлик икки мамлакат илмий алоқаларини ривожлантириш тадбирларидаги бир бўғин бўлиб қолганлиги характерлидир.

Тошкентнинг бундай учрашув ўрни қилиб танланганлиги тасодифий эмас. Бу ерда табиий бирикмалар химиясининг актуал соҳалари бўйича катта-катта тадқиқотлар олиб борилмоқда, неча ўнлаб малакали мутахассислар ишламоқда. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимлик моддалари химияси институти катта илмий марказ бўлиб қолди. В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети проблема лабораториясида тайёрланган илмий ходимлар яқинда республика Фанлар академиясининг ҳузурида очилган биоорганик химия бўлими негизини ташкил этишди.

Тошкентда Бутуниттифоқ кўламидаги «Химия природных соединений» журнали нашр этилади.

Тўрт кунга мўлжалланган симпозиум программаси бўйича янги-янги тадқиқотлар тўғрисида қилинувчи докладлар ва ахборотлар тирик материя сирларини, ҳаётий ҳодисалар моддий ташувчиларининг ўзаро бир-бирига айланиш энг нозик механизмларини очишга, модда алмашинуви, ўсиш, урчиш каби жуда муҳим биологик процесслар моҳиятини тушунишга имкон беради. Процессларни онгли равишда бошқаришни мақсад қилиб қўйган янги изланиш йўллари муҳокама этилади.

Симпозиумда ўсимликдан олинувчи моддалар — алкалоид, стериод, терпеноид, углевод, флавоноидларга асосий эътибор берилади. Совет ва Ҳиндистон химик олимларининг қизиқишлари ана шу группалардаги бирикмаларни тадқиқ этиш соҳасида айниқса бир-бирига яқинлашиб келади.

Ушбу учрашув КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қиладиган визити арафасида бўлиши диққатга сазовордир.

Совет — Ҳиндистон илмий ҳамкорлик комитети, СССР Фанлар академияси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси чақираётган илмий симпозиум Совет — Ҳиндистон маданий алоқаларини мустаҳкамлашга яна бир ҳисса бўлиб қўшилади.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

★ **КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети Кола атом электр станцияси қурувчилари, монтажчилари, фойдаланувчилари коллективларини, қурилишнинг барча қатнашчиларини қуввати 440 минг киловатт бўлган биринчи энергоблокнинг ишга туширилиши ва муваффақиятли ўзлаштирилиши билан қизғин қутлайдилар.**

★ СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 16 октябрдан 19 октябргача Қоҳирада бўлди ва Миср Араб Республикасининг Президенти А. Садат билан учрашди. Ўртоқ А. Н. Косигин 19 октябрда Москвага қайтиб келди.

★ **Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Дания Бош министри Анкер Йоргенсен неча Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев ҳузурида бўлди.**

ТОШКЕНТ — РЕСПУБЛИКАГА

БУХОРО БУЮРТМАСИ

2-темир-бетон буюмлари заводида тайёрланган устунларнинг дастлабки партиялари Бухоро ип-газлама комбинати қурилишига юборилди. Бу — корхонада яқинда ўзлаштирилган янги маҳсулот.

Устунлар прогрессив усулда тайёрланди. Илгари битта устун ишлаш учун бир неча операцияларни бажариш керак эди. Ҳозир эса бу операциялар марказлаштирилди. Натижада, тайёрланган ҳар бир устундан 15 процент миқдорда темир тежаб қолиш имконияти туғилди.

Заводда вақт, ишчи кучи талаб қиладиган бошқа жараёнларни ҳам марказлаштириш усуллари жорий этиляпти.

Мамлакат — Тошкентга

ЭЛЕКТРОН ТАРОЗИ

Чилонзор массивидаги Савдо маркизига Украина пойтахти Киев шаҳридаги савдо техникаси ускуналари заводидан электрон тарозиларнинг бир партияси келтирилди. Техника янгилиги озиқ-овқат молларининг вазнини аниқ тортиб бериши билан бирга, молнинг умумий қимматини автоматик равишда ҳисоблаб кўрсатади, харидор ва кассирларнинг қимматли вақтини тежайди.

Бундай электрон тарозилар пойтахтнинг бошқа йирик магазинларида ҳам ўрнатилиши мўлжалланмоқда.

Институтнинг ўқув корпуси

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти учун замонавий биноларнинг янги комплекси бунёд этилмоқда.

Бугун

асосий ўқув корпуси биноси фойдаланишга топширилди. Айни пайтда, бу бинонинг аудитория ва лаборатория хоналарини жиҳозлаш ишлари бошлаб юборилди.

6 қаватли бино 115 хонадан иборат, шу жумладан, 19 та катта аудитория бор. Янги корпус фойдаланишга топширилиши муносабати билан олий ўқув юртида ўқитиш ишларини бир сменага кўчириш имконияти туғилди.

Янги корпусда бир йўла минг студент шуғуллана олади. Қурилиш ишларини 153-трестнинг 3-бошқармаси коллективи олиб борди. Бунёдкорлик ишларига 1 миллион 850 минг сўмлик маблағ сарфланди. Барча хоналарни жиҳозлаш, техника ускуналари билан таъминлаш мақсадида 380 минг сўмлик материаллар сотиб олинди.

Шу кунларда комплекснинг иккинчи навбатида ҳам қурилиш ишлари тезкорлик билан олиб борилмоқда. Унда ҳар бири 150 студентга мўлжалланган 6 та аудитория, 800 ўринли мажлислар зали, кутубхона, китоблар омбори бўлади. Бино келгуси йили фойдаланишга топширилади.

Мажбуриятдан зиёда

Канон фабрикаси меҳнат аҳли зарбдор йил план топшириқларини 25 декабрга бажариш ва планга қўшимча 300 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга аҳд қилган эди.

— Коллективимиз, — дейди фабрика директори Р. Икромов, — Улуғ Октябрнинг 56 йиллик байрамини йил охирига қабул қилган социалистик мажбуриятларини икки баравар ошириб адо этиш билан нишонлашга қарор қилди. Шу кунгача йил бошидан буён планга қўшимча реализация қилган маҳсулотларимиз 573 минг сўмга етди.

Бундай ютуқларга эришишда ишчилар ўртасида кенг авж олган социалистик мусобақа катта ёрдам бермоқда. Ишчилардан Е. Шувалова, А. Петрова, А. Личагиналар шу кунларда 1976 йил ҳисобига маҳсулот бермоқдалар.

⊙ Ҳамшаҳарлар дастурхонига

КАПИТАЛ РЕМОНТДАН СЎНГ

Консерва заводида ҳолва ишлаб чиқариш участкаси капитал ремонт қилинганидан кейин қайтадан ишга туширилди. Корхона коллективи бу маҳсулотни белгиланган муддатдан ярим ой илгари ишлаб чиқара бошлади. Улуғ Октябрь 56 йиллик байрамигача Тошкент аҳолиси дастурхонига 50 тонна ҳолва тортиқ қилинади. Ҳолвалар биринчи марта 200 граммли тунука банкачаларда чиқарилмоқда.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

★ **РАБОТ. Марокаш «Истиқлол» партиясининг раиси Аллал Ал-Фаси бошчилигидаги шу партия делегацияси СССРнинг Марокашдаги элчихонасига ташриф буюриб, арабларнинг ҳаққоний ишни қатъийлик билан қўллаб-қувватлаётганлиги учун Совет ҳукумати ва халқига миннатдорчилик изҳор этди.**

А. Ал-Фаси араб халқлари мустақиллик иши учун кураш бошлаган пайтдаёқ Совет Иттифоқининг мадади ва ёрдамини доимо сезиб турдилар, деди.

★ ГУАЯКИЛЬ. Эквадорнинг Гуаякиль шаҳридаги давлат университетида студентлар шаҳарчасига Чили халқи иши учун мард курашчи Сальвадор Альенде номи берилди. Университет раҳбарлиги шаҳарча территориясида Сальвадор Альенде билан Эрнесто Че Гевара бюстларини ўрнатишга ҳам қарор қилди.

★ **РИМ. Италияда партия билетларини алмаштириш ва партия сафларига янги аъзоларни жалб этиш юзасидан Италия Коммунистик партиясининг йиллик кампанияси катта муваффақият билан ўтмоқда. Эълон қилинган маълумотларга кўра, ҳозирги кунда партия сафларида 1 миллион 621 минг 399 коммунист бор. Улардан 137,703 киши Италия Коммунистик партияси сафларига шу йили аъзо бўлиб киришди.**

★ ЛОНДОН. Арабларнинг Абу-Даби амирлиги ҳукумати АҚШга нефть экспорт қилишни тўхтатишга қарор қилди.

Рейтер агентлиги мухбирининг Қувайтдан хабар беришича, Абу-Даби нефть министри Ал-Отейба Яқин Шарқдаги можарода Исроил томонини оладиган ҳар қандай мамлакатга қарши ана шундай чора кўрилади, деб огоҳлантирди. Ал-Отейба бу чора нефтни экспорт қилувчи араб мамлакатлари ташкилотининг Қувайтда бўлиб ўтган фавқулодда сессияси қарорлари доирасида кўрилганлигини ҳам таъкидлаб ўтди.

★ **БЕЛГРАД. Белградда чиқадиган «Вечерне новости» оқшом газетаси дастлабки сони чиққан куннинг 20 йиллигини нишонлади. Газета 1953 йил 16 октябрда салкам 16 минг нусхада чоп қилинган эди. Ҳозир «Вечерне новости» — Югославиядаги энг йирик газеталардан биридир. Унинг кечаги сони 417 минг нусхада чиқди.**

★ ВАШИНГТОН. АҚШ конгресси вакиллар палатаси ёқилғини нормалаш ва тақсимлаш тўғрисидаги қонун лойиҳасини катта кўпчилик овоз билан қабул қилди. Қонун лойиҳаси авторларининг фикрича, бу чора ҳозир ёқилғи етишмаётганлиги ва келгусида ҳам етишмаслиги муносабати билан Қўшма Штатларда вужудга келаётган қийинчиликларни бартараф қилишга ёрдам беради.

БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Свиштовдаги «Свилоза» сунъий толалар комбинати СССР билан Болгария химикларининг ҳамкорлигида қурилмоқда. Яқинда бу ерда, комбинатнинг штапель заводида иккинчи технология линияси ишга туширилди.

СУРАТДА: янги технология линияси. Линия совет машиналари билан жиҳозланган.

БТА — АПН фотоси.

⊙ Эртага озиқ-овқат саноати ходимлари куни

ДАСТУРХОНИМИЗНИ БЕЗАЁТГАНЛАР

⊙ ЮТУҚЛАР МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА ⊙ 90 НОМДА ШИРИНЛИКЛАР ⊙ ҚАНДОЛАТЧИЛАР ШИОРИ АЪЛО СИФАТ УЧУН

КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш йўлида фидокорона меҳнат қилаётган «Ўртоқ» кондитер фабрикаси коллективи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида барча соҳада қувончли натижаларга эришяпти. Йил бошидан ишни оқилона ташкил этиш, ишчилар ўртасида ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб юборилганлиги ютуқлар омили бўлмоқда.

Корхонадаги ҳар бир цех ишчилари кам харажат билан кўплаб, сифатли маҳсулот тайёрлаш шиори остида ишладилар. Натижада зарбдор учинчи йилнинг тўққиз ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш планини 101,3, уни реализация қилиш топшириғи эса 102 процент қилиб адо этилди.

Шу давр мобайнида ҳамшаҳарларимиз дастурхони учун пландан ташқари 239 тонна турли хил қандолатлар ишлаб чиқарилди.

Ҳозирги кунда фабрика аҳли беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили зарбдор вахтасини давом эттиряпти. Бу умумхалқ курашида ҳар бир цех ва бригада ишчилари социалистик мусобақада актив қатнашиб, маҳсулот сифатини яхшилаш, унумдорликни ошириш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Бу меҳнат беллашувида «ирис» ишлаб чиқарувчи цех (бошлиғи В. Шевченко) ишчилари биринчи ўринни, карамель цехи (бошлиғи Қ. Муҳаммаджонов) қандолатчилари эса иккинчи ўринни эгаллаб, илғорликни қўлдан беришмаяпти. Улар зарбдорларча ишлаб, ойлик план ва мажбуриятни шараф билан адо этяптилар.

Фабрика меҳнатчилари беш йилликнинг ўтган йилларида кўпгина янги қандолат хилларини ишлаб чиқаришни ўзлаштиришди. Ҳозирги кунда корхона цехларида 90 га яқин ширинлик маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда. Шундан «оқ олтин» шоколадига Давлат Сифат белгиси берилганлиги коллектив қувончига-қувонч қўшиб юборди. Ҳозир эса ишчилар «Ўзбекистон» шоколадини Сифат белгисини олишга тайёрлашмоқда. Ҳал қилувчи йил охиригача улар «Оқ олтин»дан 90 тонна, «Ўзбекистон»дан эса 35 тонна ишлаб чиқариб, эл дастурхонини безашга аҳд қилишган.

Ҳозирги кунда 8 бригада коллективи беш йиллик программани уч ярим йилда адо этиш шиори остида меҳнат қиляпти. Ҳ. Шамсиев, Т. Ҳакимов, Ғ. Алиев, А. Ҳалиловлар етакчилик қилаётган бригадалар коллективлари шулар жумласидандир.

Бундан ташқари, ишчилар ўртасида коммунистик меҳнат зарбдори, деган ном учун кураш қизғин тус олган. Корхонада А. Гуткова, Р. Зиёмуҳамедовалар сменаси ишчилари ҳамда А. Даданов, А. Шермуҳамедова, А. Убайдуллаев, У. Болтахўжаевлар бошчилигидаги бригада аъзолари шундай қутлуғ номга муяссар бўлишган.

Корхонадаги ҳар бир цех, бригада коллективлари йил давомида меҳнат унумдорлигини ошириш, машина ва механизмлардан оқилона фойдаланиш, тежамкорлик учун кураш, маҳсулот сифатини яхшилашни асосий шиор қилиб олишган. Шунинг учун ҳам, қандолат ишлаб чиқариш ҳамда уни реализация қилиш планлари муваффақиятли бажарилмоқда.

Шу кунларда корхона аҳли қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун курашни тобора авж олдириб юборганлар. Ўз касбининг усталари бўлган Е. Сиротина, М. Алимуҳамедов, З. Иванов, Х. Пўлатова, Н. Салагук, Е. Никитина, Л. Хочова ва бошқа меҳнат пешқадамлари вақтдан ўзиб ишлаётганларнинг олдинги сафларида боряпти.

— Коллективимизнинг ҳар бир аъзоси йил бошида зиммага олинган план ва мажбурият бандларини шараф билан адо этиш йўлида астойдил меҳнат қиляпти, — дейди корхона план бўлимининг бошлиғи Мўмин ака Нигматжонов. — Асосий мақсадимиз ўзаро мусобақани бир минут ҳам бўшаштирмай, белгиланган маррани барвақт эгаллашдир.

Чиндан ҳам, қандолатчиларнинг бу йилги орзулари катта. Улар маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш йиллик планидан ташқари бир неча минг сўмлик турли хил ширинликлар тайёрлашга аҳд қилишган.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

Хўшхабарлар

АНДИЖОН. Андижон гўшт комбинатининг коллективи озиқ-овқат саноати ходимлари куни арафасида эритилган ёғ ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан олдин бажарди. Гўштли ярим тайёр маҳсулотлар, колбаса ва қадоқланган гўшт тайёрлаш плани графигидан ўзиб бажарилмоқда. Бунга илғор технология ва янги ускуналарни жорий этиш туфайли эришилди. Сермеҳнат процессларни механизациялаш, Москва ва Киевдаги турдош корхоналарнинг илғор тажрибасидан фойдаланиш маҳсулот сифатини яхшилаш имконини берди. Комбинатда тайёрланаётган колбаса маҳсулотларининг ўн тўққиз туридан ўн саккизтаси биринчи категорияга ўтказилди, «Сервилат» колбасасига эса сифат белгиси берилди.

ҚАРШИ. Қосон районлараро саноати комбинатида оҳак ишлаб чиқарадиган янги цех ишга тушди. Бу маҳсулот Қўриқдаги Ульянов ва Қосон районлари аҳолисига сотиш учун мўлжалланган.

ЧИРЧИҚ. «Чирчиксельмаш» заводи ер юмшатадиган культиваторларнинг бир туркумини чет элга жўнатди. Завод маркаси қўйилган техникани Миср Араб Республикаси, Болгария, Греция, Куба ва бошқа давлатларнинг хўжаликларида учратиш мумкин. Корхона бу йил ҳаммаси бўлиб юздан ортиқ машинани экспорт қилади.

НУКУС. Қўнғирот районидаги «Ровон» совхозининг марказий қўрғонида бир юз йигирма номерли янги коммутатор монтаж қилинди. Хўжаликнинг олисдаги бригадаларига, шунингдек комбайнчилар ва шоликорларнинг уйларига телефон аппаратлари ўрнатиш бошланди. Сўнгги уч йил ичида Қорақалпоғистоннинг кўпгина совхозлари ва посёлкаларида янги коммутаторлар ва автомат телефон станциялари пайдо бўлди. Беш йиллик охирига қадар автоном республиканинг яна ўн бир хўжалигида янги автомат телефон станциялари монтаж қилиш кўзда тутилган.

(ЎзТАГ).

⊙ Мусобақа илғорлари ҳақида ҳикоялар

МАҚСАД АНИҚ БЎЛГАЧ

«...Заводимиздаги энг илғор коллективлардан бири бўлган Тошматов бошлиқ бетончилар бригадаси ҳақида ёзинг». (Тўққизинчи темир-бетон буюмлари заводи ишчилар комитети раисининг ўринбосари Л. М. Скоморохова билан суҳбатдан).

Тўққизинчи темир-бетон буюмлари заводининг 2-А полигони. Бу ерда панелларни қуйишга ишлатиладиган ускуналар саф тортган. Бригадир Аҳмаджон Тошматов қолипларни чаққонлик билан мойламоқда. Унинг ортидан эса Владимир Смирнов қоришмаларни текисламоқда. Улар арматураларни ҳам ўрнатиб боришяпти. Шу пайт, кран керамзит қоришмаси тўлатилган бадияларни олиб келди. Сўнг, қолипларга керамзитли бетон қуйишди.

Бу жараён полигонда тайёрланаётган бошқа темир-бетон панелларидан фарқ қилмайди. Фақат диққат билан кузатилгандагина бу ерда бошқаларга қараганда қандайдир ишчанлик, аниқ ҳаракатлар ҳукм суришини сезишинг мумкин. Улар худди берилиб куй чалаётган чолғучилардай, шошмасдан, аста ишлашар эди.

Тушлик пайтида биринчи цехнинг бошлиғи С. Морозов Аҳмаджонга шундай деди:

— Эртага график бўйича мактаб қурилишига панел тайёрлайсизлар. Эсингдан чиқмасин.

— Албатта эсимда... Фақат, арматурачилар маҳсулот етказиб бериша олса бас.

— Етказиб беришади. Уларга топшириқ берганмиз.

Тушлик давомида Тошматов арматура цехига ҳам кириб чиқишга улгурди. У ерда кўп нарса тайёр эмас эди. Унга арматура цехининг мастери тўр симлар йўқлиги ва шу каби бошқа сабабларни рўкач қилган эди. Бироқ, бригадир қаттиқ туриб буюртмаларини ўз вақтида етказиб берилишига эришди. У бетончиларни ярим соат ҳам бекор турушига йўл қўя олмайди, уларнинг ҳар бир минути ҳисобли. Уларда узоқ вақт «чекишлар» ҳам бўлмайди. Бу ерда вақтнинг қадрига етишади.

Масалан, шундай бир мисолни олиб кўрайлик. Кўпгина завод бошқармалари ва ишчилар комитетига ишчилар иш вақтида ариза кўтариб киришади. Уларнинг ҳаммаси ҳам бундай ҳолда бир соат ярим соат иш вақтини йўқотади. Тошматовнинг бригадасидагилар анча-мунча масалаларни ўзларининг етакчилари бошчилигида ҳал этишади. Бригадирнинг ўзи иш вақтидан кейин завод раҳбарларига учраб, зарур масалаларни ҳал этади.

Уларда маош олиш шундай ташкил этилган. Маош бериладиган кун арафасида бригадир бухгалтерияга кириб, кимга қанча ҳақ ёзилганлигини билиб чиқади. Бригада аъзолари ўртасидан кимдадир эътироз туғилса яъни пул кам ёзилган бўлса, бригадир орқали аниқлайди.

Бригадирнинг одамлар билан қандай иш олиб бориши ва ўзига ёрдамчилар танлаши ҳақида ҳикоя қилиш мароқлидир.

◆ ВАҚТИНГ КЕТДИ-НАҚДИНГ КЕТДИ
◆ ОДАМЛАР КЎНГЛИГА ЙЎЛ ТОПИБ...
◆ ИТТИФОҚДА ЭНГ ЮҚОРИ КЎРСАТКИЧ.
◆ ЙИЛ ОХИРИГАЧА 2,5 МИНГ КУБОМЕТР БЕТОН МАҲСУЛОТЛАРИ.

Д. Тютрин завод ташкил этилган йилдан бери ишлайди. Қўли гул, ишчан бетончи. Бироқ Дмитрийнинг бир ожиз томони бор. У ичкиликка ружу қўйган. Уни бу йўлдан қайтаришга кўп уринишди, алоҳида муҳокама қилишди, фойдаси бўлмади. Тютрин ҳеч қайси бригадада ишлай олмади. Уни бўшатишди. Меҳнат интизомини бузувчи кимга ҳам керак эди.

Аҳмаджон Дмитрийни кўпдан кузатиб юрарди. Бригадирни унинг меҳнатсеварлиги ўзига тортганди. Фақат у ичади-да.. шундай бўлса ҳам Тошматов бир қарорга келди. Дмитрийни ҳеч қайси бригада ишга олмаган, уни заводдан ҳайдаш фикри туғилганда, улар ўртасида қисқагина суҳбат бўлиб ўтди.

— Ишлашни биласана буни сезиб юрибман, — деди Аҳмаджон. — Агар бизнинг бригадага ўтишни хоҳласанг, сенга битта шарт қўяман. Бирор марта ҳам прогул қилмайсан. Бу бизнинг қонун. Уни бузсанг, бригададан ҳам заводдан ҳам ҳайдалдим, деявер...

Бу 1971 йилда бўлганди. Ҳозир эса Дмитрий Тютриннинг фото сурати заводнинг Ҳурмат тахтасидан жой олган. Тошматов четга чиқариб қўйилган кишининг илғорлар сафига қўшилишига ёрдам берди.

— Тошматов бригадасига одамларни ўзи танлайди, — дейди цех бошлиғи.

Бригадир қўшимча қилди:

— Одатда, мен одамларни изламайман, одамларнинг ўзи, коллективга қабул қилишимни сўраб келишади. Ишлагиси келган кишини олавераман.

Кўпчиликни бригадада меҳнатнинг яхши ташкил этилиши, ўзаро дўстлик, бири-бирига бўлган оқибат ўзига тортади. Қўшни, ёғочни қайта ишлаш заводида ишловчи Анатолий Антонов билан Николай Владимиров бригадага ўтишни сўрашди. Баъзилар уларни ишга олишни негадир, хуш кўришмади. Лекин Аҳмаджон таваккал қилди. Адашмаган экан. Ҳозир улардан ҳурсанд.

Арматурачиларнинг собиқ бригадири Владимир Смирнов тажрибали ишчи эди. Тошматов унинг ишчанлигини ҳурмат қилгани учун ҳам, ҳеч иккиланмасдан ишга қабул қилди. У яна хато қилмаган экан. Владимир тез орада илғор бетончилар сафидан ўрин олиб, дўстларининг ҳурматини қозонди. Смирновни осонгина ишдан бўшатган арматура цехидагилар аттанг, деб қолишди. Уни ўзларига қайта олишмоқчи бўлди, лекин Смирнов унамади.

Шунинг учун ҳам бу коллективда қўнимсизлик йўқ.

Одамлар бу ерда кўп йиллаб ишлашмоқда. Бригадада ҳамма ҳам ўзининг нималарга қодир эканлигини, билади бригада шуҳратини қадрлашади, топширилган ишни қўл учида эмас, чин юракдан бажаришади. Аввал шундай бўларди. Смена тугай деб қолганида қолиплар бўш қолади. «Нега уни ҳам бетон қоришмасига тўлдириб қўймаймиз-а?» деб ўйлашди бригададагилар. Сўнг, ишдан кейин бир соат, ярим соат қолишиб, бўш қолипларни ҳам тўлдирадиган бўлишди. Ўтган йилнинг сентябрь ойларида шундай эди. Бир ярим ойча ўтгач, бетончилар иккинчи сменани ташкил этдилар. Энди биринчи сменада бажарилмаган ишни иккинчи сменадагилар бажаришади. Сменадошлар бир-бирларига иш фронти ҳозирлашади. Шунинг натижасида бригадада меҳнат унумдорлиги 23 процентга ошди. Бу ҳар ойда планга қўшимча 300 кубометр керамзит бетонли плита тайёрланди, демакдир.

Илғорлик ва ташаббускорлик бу коллективга хос. Авваллари қолипларни тозалашда оддий супургилар ишлатилар эди. Улар биринчилардан бўлиб, бу ишни сиқилган ҳаво ёрдамида тозалашни ўзлаштирдилар. Янги қурилма панеллар қолипларини тозалашда катта фойда бермоқда.

Ҳамма полигонларда юқори ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган титратгич столлар бор. Тошматовнинг бригадасида эса вибрация ишлари қўлда бажарилади. Яқинда корхона бу бригада учун ҳам титратгич столлар сотиб олди. Лекин, у механика цехида ишчилар етишмаслиги сабабли ишга туширилмаган эди. Бетончилар кутиб туришмади. Буни ўзлари бажаришмоқчи бўлди. Бу иш учун нарядлар ҳам тайёрланди. Бригаданинг аҳил йигитлари яна 10-15 кундан сўнг, столларни ўрнатишни тугатишади. Бригада ишини ифодаловчи бир қанча фактларга мурожаат қиламиз.

Бригаданинг ҳар бир бетончиси ўтган ярим йилликнинг ҳар ойида ўртача нормадаги 44,6 кубометр ўрнига 67 кубометрдан керамзит бетон иш плиталарини тайёрлашди. Заводнинг меҳнат ва иш ҳақи бўлимида ҳисоблашларича, бу умумиттифоқ кўрсаткичидан 70 процент ортиқдир. Бригада аъзоларининг ўртача иш ҳақи 238 сўмга тўғри келади. Бу 9-темир-бетон буюмлари заводида энг юқори кўрсаткичдир.

Энди бирнеча оғиз коммунистик меҳнат коллективининг йўлбошчисининг ўзи ҳақида ёзмоқчиман. Ёш коммунист А. Тошматов яқинда 30 га тўлади. У Андижонда қишлоқ хўжалигини механизациялаш билим юртини тугатгач, областдаги қўриқ ерларни ўзлаштиришда қатнашди. 1968 йил май ойида Совет Армияси сафидан қайтгач, комсомол йўлланмаси билан Тошкентни қайта қуриш учун шаҳримизга келди. Ўшандан бери 9-темир-бетон буюмлари заводида меҳнат қилмоқда.

Яқинда бригада ҳал қилувчи йил планини бажарди. Бетончилар йил охиригача, планга қўшимча 2,5 минг кубометр керамзит бетон маҳсулотлари ишлаб чиқаришга аҳд қилишган. Уларнинг мақсади — тўққизинчи беш йилликни тўрт ярим йилда бажаришдир.

Л. БЛИНДЕР.

Факт ва рақамлар

◆ ПОЙТАХТИМИЗНИНГ ОЗИҚ-ОВҚАТ ИНДУСТРИЯСИ ЙИЛДАН-ЙИЛГА МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИНИ КЎПАЙТИРАЯПТИ.

◆ Ўтган тўққиз ойда шаҳримиз корхоналарида 97,5 минг тонна нон ишлаб чиқарилди.

◆ 22,7 минг тонна кондитер маҳсулотлари тайёрланди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2,3 минг тонна ортиқдир.

◆ 10 минг тонна макарон маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Бу кўрсаткич 1972 йилнинг январь-сентябрь ойлари билан таққослаганда 2,3 минг тонна кўп.

◆ Ўсимлик мойи ишлаб чиқариш ҳажми 2,2 марта кўпайди. Бу йил Тошкент ёғ-мой комбинати 12 минг тоннага яқин қимматбаҳо маҳсулот тайёрлайди.

◆ Шаҳримиздаги пиво заводлари савдо тармоқларига 4,2 миллион декалитр пиво ичимликларини реализация қилдилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми бу корхоналарда йил бошидан буён 6 процентга ошди.

◆ «Тошкентвино» комбинатининг мутахассислари 1,759 минг декалитр вино ичимликлари тайёрлаб чиқардилар.

◆ Шаҳримиздаги консерва заводининг меҳнатчилари бу йил 29,8 миллион шартли банка консерва маҳсулотлари ишлаб чиқариш мажбуриятини олишган. Улар ўтган тўққиз ойда 23.788 минг дона шартли банка консерва тайёрладилар. Бу кўзда тутилганидан 600 банка ортиқдир.

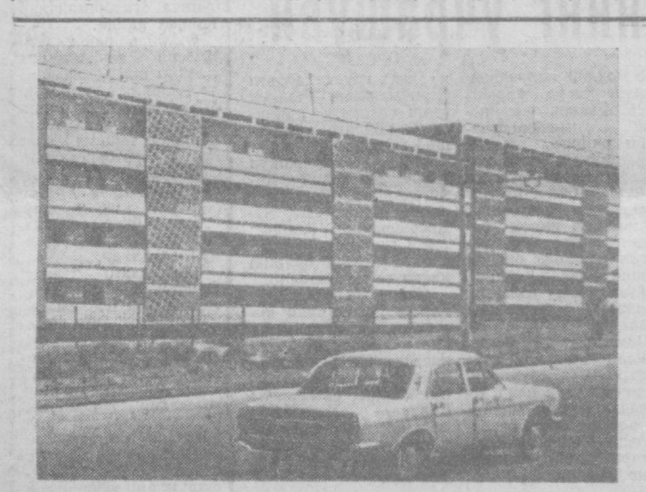

БУГУНГИ ТОШКЕНТ.

Алоқа институти коллективи учун Жаҳон Обидова кўчасида янги турар жой биноси қад кўтарди.

СУРАТДА: янги бинонинг олд томондан кўриниши.

М. Нуриддинов фотоси.

⊙ Қиш эшик қоқаяпти

Бепарволикнинг чеки борми?

Чилонзордаги 2-ЖЭК бошлиғи ўртоқ Ю. К. Коноплёв шахматга жуда меҳр қўйганлардан. Унинг рўпарасида ўтирган бош инженер шахмат донасини иккинчи катакка сураркан, соатига тез-тез қараб қўярди. Бу ерга ҳар хил иш билан келганлар жуда кўп. Биров паспорт чалкашликларини сўраш учун, биров уй ремонти учун, хуллас, ҳамманинг қўлида биттадан қоғоз ёки аризаси бор. Стулда ўтирган аёллардан бири ўйин тугашини сабрсизлик билан кутаяпти. Қани ўйин тугаса-ю, бошлиқ одамларни қабул қилса. Биз бошлиқ ҳузурига кириш амри маҳоллигини сезиб, ишни объектлардаги ремонт ишларини кузатишдан бошлашга қарор қилдик.

— Ҳеч қандай ремонт йўқ, — дейишди 50-уйда яшовчилар. — Марҳамат қилиб ўчоқбоши, газхоналаримизнинг қандай аҳволдалигини кўришларингиз мумкин.

Маълум бўлишича, бу уй яқин йилларда ремонт қилинмаган. Баъзи хоналарнинг поллари эскириб, сувараклар кўпайиб кетибди. 50-уй коменданти С. С. Заборовский: «Ёрдамга муҳтожмиз. Май ойида бош инженер келиб, уйимизни кўрди. Даҳлизимизнинг поли ишдан чиқиб қолган эди. Ҳамон ваъда қилиб кетишади, холос», — деди ишдан чиқиб қолган полни кўрсатиб. 26-квартирадан ўтиб, 34-квартирада яшовчи О. Исмоиловникига йўл олдик. Бу квартира ҳам бултур ремонт талаб бўлган экан. Ҳатто истиқомат қилувчиларнинг сўзига қараганда юқоридан чакка ҳам ўтган.

— Бу йил ҳолимиз нима кечади, билмайман.— деди Исмоилов.— ЖЭКдагилар квартира пулини талаб қилишади-ю, мана бу ишларга келганда елка қисишади. Ўзларингиз ремонт қилиб олсанглар бўлмайдими, дейдилар.

— Уйларимиз ремонт талаб қилса, бир амаллаб ўзимиз оқлаб оламиз. ЖЭКдан ҳеч ким уйларингни ремонт қилиб берамиз, деб келган эмас. Уларни бу иш қизиқтирмайди ҳам, — дейишади 50-уйнинг 60-квартирасида яшовчи П. П. Муведова, 81-уйнинг 7-квартирасида яшовчи Н. Л. Побрежскийлар.

Ишдан чиққан қувурларни алмаштириш, газхона ва ошхоналарни қайта ремонт қилиб бериш ҳеч кимнинг хаёлига келмайди.

55-уйнинг 4-квартирасида яшовчи Е. А. Шлявош, 63-уйнинг 23-квартирасида яшовчи В. В. Маранов, 63-уйнинг 5-квартирасида яшовчи В. В. Бердишов, 6-квартирада яшовчи Е. П. Грянколар ҳар йили ўзлари билганларича ремонт қилиб олишларини айтишди. Бундайлар жуда кўп. 2-ЖЭК идорасига қайтдик. Шахмат ўйини ҳали ҳам давом этар эди. Навбат кутганлар сони эрталабдагига қараганда анча кўпайган эди.

— Айтинг-чи қишга тайёргарлик ишлари қандай бораяпти? — сўрадик бошлиқдан.

— Яхши бораяпти — деди у совуққина қилиб.

— Қайси квартира ремонт қилинаётир? Бориб кўрсак бўладими?

— Деярли ремонт қилиб бўлдик. Тўққиз ойлик план ўз вақтида бажарилди.

— Масалан, қайси пунктлар ремонт қилинди?

Бу саволдан кейин бошлиқ сукутга кетди. Бироздан кейин бирдан жонланиб, рақамларни санай кетди. Охирида: «Ремонт учун 100 минг сўм пул ажратилган эди. Деярли шунча иш бажардик», — деб қўшиб қўйди.

Афсуски, ЖЭКка қарашли уйларни айлансангиз, ишлар амалда Коноплев айтганчалик эмаслигини билишингиз мумкин. Гап десанг, қоп-қоп деганларидай, ремонт талаб квартиралар амалда эмас, оғизда ремонт қилинаяпти. Қиш эшик қоқаётган ҳозирги пайтда, ремонт ишларига панжа орасидан қарашнинг оқибати яхши бўлмайди. Ўртоқ Коноплев шахмат ўйнашга уста экан. Қани энди у ремонт ишларида ҳам усталигини кўрсатса...

Д. ҲАҚНАЗАРОВ,
штатсиз мухбиримиз.

Жаҳон ойнаси

ЭНЕРГЕТИКА БАЗАСИ ТИКЛАНМОҚДА

ХАНОЙ. Демократик Вьетнамнинг энергетика базаси тез суръатлар билан тикланмоқда. Шу йилнинг ўтган ойларидагина мамлакатда бутун 1972 йилдагига қараганда 50 процент кўп электр энергия ҳосил қилинди.

Уруш хароб қилган электр станцияларни тиклашда республикага Совет Иттифоқи катта ёрдам бермоқда. СССРнинг техникавий ёрдами билан қурилган Тхакба гидроэлектр станциясининг ҳар учала агрегати яқин орада тўла қувват билан ишлай бошлайди. Республикадаги мана шу энг катта электр станция душман бомбардимонлари натижасида бузилган эди. Вьетнам бинокорлари ва ремонтчилари совет мутахассислари билан ёнма-ён туриб ишлаб, икки агрегатни ҳозирдаёқ тиклаб қўйдилар.

ВДР энергетикасининг яна бир гигант иншооти — Уонгби иссиқлик электр станциясини ҳам ишга тушириш муваффақиятли олиб борилмоқда.

Уонгби ва Тхакба электр станцияларида ВДРдаги бутун электр энергиянинг 30 проценти ишлаб чиқарилмоқда.

ИШБОШИЛАР ЎЗГАРТИРИЛМОҚДА

ПАРИЖ. Исроил агрессорлари Миср ва Сурия қуролли кучларидан қаттиқ зарбага учраганлиги, улар жанг давомида оғир талофот кўраётганлиги сабабли Тель—Авивнинг ҳарбий бошлиқлари ўртасида саросималик ва жанжал бошланди. Исроил армиясининг командирлар составини ўзгартиришга киришилганлигида бу нарса, жумладан, ўз ифодасини топди. Бу ерда хабар қилишларича, бош штаб бошлиғи Элазар ишдан четлаштирилди, истеъфодан шошилинч равишда чақириб олинган генерал Барлев ҳақиқатда бош штаб бошлиғи бўлиб қолди. Ҳарбий разведка бошлиғи генерал Зейр иш бошидан ғойиб бўлди.

(ТАСС).

БИОКОМБИНАТНИНГ ЮБИЛЕЙИ

УЛАН-БАТОР. Монголиядаги энг кекса корхоналардан бири — Сонгинодаги биокомбинат ўзининг ярим асрлик юбилейини нишонламоқда. Халқ революцияси ғалаба қозонгандан кейин, дастлабки йиллардаёқ чорва моллари учун ўлат касалига қарши препаратлар ишлаб чиқарувчи кичкина давлат станцияси тузилган эди.

Корхона барпо этилгандан то яқин вақтларгача бу ерда совет мутахассислари ишлаб монголиялик дўстларга улар учун янги бўлган шу касбини ўргатдилар. Натижада малакали миллий кадрлар ўсиб етишди. Корхона бу йил қайтадан қурилди. Биокомбинатда Венгрия Халқ Республикасининг техникавий ёрдами билан қурилган янги ишлаб чиқариш ва илмий тадқиқот комплекси ишга туширилди. МХР пойтахти ёнидаги хушманзара Сонгинода энди 30 га яқин катта ва кичик корпуслар қад кўтарган. Ҳозир корхона ва чорва моллари учун 50 хилдан зиёд вакцина, антибиотиклар ва бошқа препаратлар тайёрлаб чиқармоқда.

(ТАСС).

ҲАВАСКОРЛИК ТЕАТРЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

БУДАПЕШТ. Будапештда социалистик мамлакатлар ҳаваскорлик театрларининг халқаро фестивали очилди. Фестивалда Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Руминия, Совет Иттифоқи, Чехословакия ва Югославия коллективлари қатнашмоқда.

(ТАСС).

Тўғон қурилмоқда

ГАВАНА. Колон ва Пасо—Вьехо дарёларини тўсадиган «Эльпунто» тўғони Кубанинг Пинар—Дель—Рио вилоятида қурила бошланди. Шу янги сунъий ҳавзага 86 миллион кубметр сув сиғади. Бу эса вилоятнинг шарқи-жанубий қисмида жуда кенг майдонлардаги цитрус ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини суғоришга имкон беради.

«Эль—Пунто» халқ ҳокимияти йиллари мобайнида республикада қурилган ёки қурилаётган неча юзлаб тўғонларнинг биридир. Оролда сув омбори қуришга катта эътибор берилмоқда. Чунки қурғоқчилик ҳам тропик сел ҳам бўлиб турадиган шароитда бу ҳавзалар кўпгина қишлоқ хўжалик экинларидан, биринчи навбатда шоли, қанд лавлаги ва цитрус экинларидан барқарор ҳосил олишни таъминлаб туришга имкон беради. Айни вақтда сойларда сувни кўпайтириб ва озайтириб туриш имконияти тошқиннинг олдини ҳам олади.

Хунта-ҳарбий кийимдаги бизнесменлар

Ҳарбий кийимдаги хоинлар Сальвадор Альенденинг қонуний ҳукуматини ағдаргандан кейин ишчиларни отиб ташламоқдалар, деҳқонларни калтакламоқдалар ва қийнамоқдалар, Чили зиёлиларининг энг яхши вакилларини қамоқхоналарда нобуд қилмоқдалар. Қонга бўялган жазоловчи ваҳшийлар қутириб кетди. Хўш, улар мамлакат ичкарисида кимнинг вакиллари, ахир? Уларнинг қонли талвасасини кимлар олқишлаяпти?

Чилидаги ҳарбий тўнтариш Альенде режими вақтида ўз турмуш даражаси ва орзуларининг хавф остида қолганини кўриб турган «ўрта синф» томонидан берилган контрреволюцион зарба бўлди, — деб эътироф қилишга мажбур бўлди Чили революциясига хайрихоҳлик кўрсатишдан жуда узоқда турган Америкада чиқаётган «Нью-Йорк таймс» газетаси. Бу мулоҳазадан кўпгина саволларга жавоб топиш мумкин. Гап ҳарбий фитна устида боряпти. Корхона эгалари, дўкондорлар, ер эгалари ва чайқовчилар шу фитна орқали эксплуатация қилишга, империалистик монополиялар билан биргаликда социал текинхўрликка бўлган «ўз ҳуқуқлари»ни ҳимоя қилмоқчи бўлдилар.

«Нью-Йорк таймс»нинг эътироф қилишича, Альенденинг ғалаба қилиши капитал ва хусусий мулк эгаси бўлган чилиликлар учун босинқираш бўлди.

«Демократияни ҳимоя қилиш», «конституцияни ҳимоя қилиш» каби чақириқлар ички реакция ўртасидан эшитилмадими ахир? Нима учун улар ўз капиталлари ва имтиёзлари ҳақида янги ҳокимият билан қилаётган жанжалларини парламент йўли билан ҳал қилишни истамади? Маълум бўлишича, бундай методлар уларнинг муваффақият қозонишини гарантияламаганлигидан уларга мақбул бўлмаган экан. Улар ўзларининг муваффақият қозонишларига шубҳаланишлари билан дарҳол қўлларига автомат олишди. Ўша «Нью-Йорк таймс» газетасининг гувоҳлик беришича, Халқ бирлиги иттифоқи 1973 йил мартида ғалаба қилганидан кейин улар сайлов қутисига Альендедан қутулиш воситаси деб умид боғлаш мумкин эмаслигини тушуниб олишди.

Шу билан бирга прогрессив режим йирик буржуазия ва «Ўрта синф»нинг қутиришига қарамай тўхтовсиз мустаҳкамлана борди ва бу қонуний ҳодиса эди.

Альенде ҳукумати иқтисодий зинапоянинг пастки босқичларида турган чилиликларнинг тақдирини анча яхшилади. У кўп ишчи ва деҳқонларга миллат тақдирида ўзларининг ҳар қачонгидан кўпроқ иштирок этаётганликларини ҳис қилишлари учун мумкинлик берди.

Ушанда синфий душманлик ҳисси билан тўлиб-тошган дўкондорлар ва олғирлар, чайқовчилар ва фабрика эгалари ўз мамлакатларидаги конституцион ҳукуматга эмас балки Пентагонга қулоқ солишда давом этаётган генералларга ёрдам сўраб илтижо қилишди. Ҳарбий кийимдаги бизнесменлар гражданкийимдаги реакционерлар билан умумий тил топишди. Синфий фалсафа ва бир хўжайин уларни бир бутун қилиб бирлаштирганди. Бунинг устига генераллар «солдатлар оммасини сиёсийлаштириш бошланди» деб хавотирланар, қўшинларнинг ўз қуролларини хоин генералларга қарши қаратишидан жиддий чўчиб қолган эдилар.

Ҳозир фитначилар революцияни ватанпарварларнинг қонига чўктирмоқдалар. Лекин улар ҳокимиятга найзалар ва тоғ-тоғ жасадларни тиргович қилиб қўйиб унинг тепасида узоқ туриб қолишармикин? Бунга ҳатто «Нью-Йорк таймс» ҳам шубҳаланяпти...

Ю. ГВОЗДЕВ.
(АПН).

Чили хунтасининг қуролланган солдатлари ўз вақтида нацистлар қилгандек, кўчаларда тараққийпарвар ёзувчиларнинг асарларини, газета ва плакатларни ёқмоқдалар. Бу асарлар, газета ва плакатлар Чилида қонуний Халқ бирлиги ҳукумати мавжуд бўлган пайтда босиб чиқарилганди.

(Газетадан).

Фашистлар гулхани.
ТАСС фотохроникаси.
(«Дейли уорлд» газетасида босилган расмдан).

СССРнинг техникавий ҳамкорлиги

ДЕҲЛИ. Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техникавий ёрдамида Ҳиндистонда 70 га яқин саноат корхонаси қурилган. Ҳиндистон план комиссиясининг маълумотларига кўра, бу саноат корхоналари мамлакатга ҳар йили 220 миллион рупий фойда келтирмоқда. Олинаётган бу фойда давлат бюджетига салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Миллий нефть саноатининг вужудга келиши Ҳиндистон — Совет ҳамкорлигининг ёрқин намуналаридан биридир. Совет Иттифоқининг ёрдамида Ҳиндистонда 26 та нефть кони очилди. Булар мамлакатда қазиб олинаётган барча нефтнинг салкам 55 процентини бермоқда. Бараунӣ, Гаухати, Койялидаги нефтни қайта ишлаш заводлари юқори сифатли маҳсулот бермоқда.

Ҳиндистон—Совет иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлиги ҳар икки томонга етказиб берилаётган маҳсулотларга миллий пойафзал, ип газлама, кийим-кечак ва бошқа товарларни экспорт қилиш йўли билан тўланмоқда.

(ТАСС).

ШАНБА ОҚШОМИ

Ўз-ўз ўрганиб доно бўлур...

⊙ Ҳеч кимнинг ҳасадини ўзига жалб этмайдиган неъмат-тавозе, ачинишга ҳам арзимайдиган неъмат эса такаббурлик ва мағрурликдир.

⊙ Қаҳр-ғазабига ғолиб бўлган одам истироҳатини таъмин қилади.

⊙ Қўлида бўлган бойликни мўътадил ҳолда сарф қилишга ўрганган одам ҳаётини роҳатда кечиради.

⊙ Замон ишсиз ва ялқов одамларнинг беомон душманидир.

⊙ Насиҳат таъсир қилмаган одам бахтсиздир.

⊙ Бир донишманддан сўрадилар:

— Қандай аломатлар одамнинг бахти эканидан хабар беради?

Донишманд айтди:

— Ҳалол меҳнат, саҳийлик, ғайрат, очиқ юзлилик ва ширин сўзлилик бахтли одам аломатларидир.

Яна ундан сўрадилар:

— Чакки йўлда юрган тарбиясиз фарзанд нимага ўхшайди?

Донишманд айтди:

— Бундай фарзанд ортиқча ўсган бармоққа ўхшайди. Уни кесиб ташламоқчи бўлсанг, оғрийди, ўз жойида қолдирсанг, бедаво бўлиб тураверади.

* * *

⊙ Оч кўзлилик энг ярамас хислатлардан бири саналади. Очкўз одамнинг кўзи тўймайди, озга қаноат қилишни истамайди, бор куч-қувватини пул йиғишга, мол-мулк орттиришга сарф қилади. Оч кўзлилик ниҳоят фалокат ва ҳалокат билан натижаланади. Бунга бир мисол:

Уч ака-ука сафар қилдилар. Чўл-биёбонларни сайр этиб борар эканлар, йўлда бир кўзани топиб оладилар. Кўзанинг ичи олтин билан тўлган эди. Кутилмаганда қўлга кирган бу бойлик ака-укаларни чексиз хурсанд қилди. «Бу хазинани учга баробар тақсим қилайлик, ҳар ким ўз ҳиссасига рози бўлсин», — деб бир қарорга келдилар.

Олтинларни тақсим қилишдан олдин овқатланиб, бир оз дам олмоқчи бўлишди. Буларнинг кенжаси овқат келтириш учун ўша ерга яқин бир қишлоққа қараб кетди. Овқат кутиб ўтирган акаларининг нияти бузилди. Катта ака ўзи билан келган ўртанча укасига деди:

— Овқат олиб келишга кетган кичик укамизни нега олтинга шерик қиламиз, уни ўлдириб, ўзимиз тақсим қилиб олсак бўлмайдими?

Унинг сўзини ўртанча укаси маъқуллади. Кичик ука келиши билан уни ўлдиришга қарор қилдилар.

Овқат келтиришга кетган кичик уканинг ҳам нияти бузилди. У ҳам икки акасини ўлдириб, ҳамма олтинни ўзига қолдирмоқчи бўлди. Шу мақсадини юзага чиқармоқчи бўлиб, овқатга заҳар аралаштирди, уни кутиб турган акаларининг ҳузурига келтириб қўйди.

Акалари дарҳол уни йиқитиб, калласини танасидан жудо қилдилар. Кичик укани ўлдириб, хотиржам бўлганларидан кейин, ўтириб овқатни яхши иштаҳа билан едилар. Кўп вақт ўтмади, ўткир заҳар ўз таъсирини кўрсатди, ҳар иккиси икки тарафга чўзилиб жон берди.

Шундай қилиб, очкўзлик, дунёга ҳирс боғлаш уч ака-укани ҳалокатга етказди.

Шоир Ҳувайдо айтади:

Билинг, чандон кишидан қолди бу ганж,
Вафо қилган эмас ҳеч кимга беранж.
Талаб қил, бўлса ганжи безиёни,
Сенга бўлғай чу умри жовидони.

* * *

⊙ Ҳар ким айбсиз дўст қидирса дўсти камайиб қолади, дўстларини ранжита берса, душмани кўпаяди.

⊙ Уч нарса ақлга куч беради: олимлар билан суҳбат, тажриба ва сабот. Уч нарса ақлга зарар келтиради: тадбирсизлик, ҳавсаласизлик ва шошқалоқлик.

⊙ Шоир Бобир Мирзо айтади:

Бори элга яхшилик қилғилки мундин яхши йўқ,
Ким дегайлар даҳр аро қолди фалондин яхшилиқ.

⊙ Шоир Убайдий айтади:

Ғайрат агар бўлмаса эр кишида,
Ҳеч маза бўлмас унинг ишида.
Эр кишининг белгиси ғайрат эрур,
Ғайратнинг белгиси ҳиммат эрур.

Ш. ЗУННУН тайёрлаган.

● „Оқ олтин" далаларида

Куни кеча Ю. А. Гагарин номли Тўқимачилар маданият саройи бадиий ҳаваскорлари ўз оталиқларидаги Пискент районига жўнаб кетишди. Бу уларнинг биринчи сафарлари эмас. Бир неча йилдан бери пискентлик «оқ олтин» ижодкорлари шаҳарлик бадиий ҳаваскорлар хизматидан баҳраманд бўлиб келишмоқда.

Куй-қўшиқлар янгради

Йиғим-терим мавсуми бошланганида бадиий ҳаваскорлар пахтакорлар хизматига отланишган эди. Улар дала шийпонларини турли хил жанговар шиорлар билан безашди. 1-«Пискент» совхози кутубхонасига методик ёрдам кўрсатилиб, 1560 нусха китоб совға қилинди. Бундан ташқари, район хўжаликларида 40 та кўчма кутубхона ташкил этилди.

Шаҳарлик бадиий ҳаваскорлар хизматидан бир ой мобайнида 2525 киши баҳраманд бўлди. Дала меҳнаткашлари ҳузурида 27 та концерт уюштирилди.

А. ҚОСИМОВ.

Аждодларимиз санъати

Ўлкамиз тарихидан

Термиз шаҳридан юз километр ғарбда, 3 минг метр баландликдаги Кўҳитанг тоғида гўзал дара бор. Уни маҳаллий аҳоли Заровутсой дейди. Сароб қишлоғидан Заровутсойга анча олис, лекин Шўробсой дарёсининг ўнг ирмоғи бўлган — майдонга дарё водийси бўйлаб борилади.

Охирги қишлоқ — Майдондир. Кўҳитанг тизмасининг шарқий ён бағри 300 метр оҳактош қаватига эга, шу қаватни кесиб ўтадиган водийлардан бири Заровутсойдир.

Географик муҳит, табиий жараёнлар таъсирида ер ости сувлари, ёмғирлари, шамоллар, физик, химик ва биологик нурашлар ва қуёш таъсирида бу ерда Кўҳитанг тоғ ёнбағридаги қояларда ҳар хил масштабга эга бўлган, турли баландликда катта-кичик ғорлар пайдо бўлган. Бу ғорлар ўзининг тузилиши, чуқурлиги ва эни, баландлиги жиҳатидан бир-биридан кескин фарқ қилади. Ўтмишда ибтидоий одамлар бу табиий ғорлардан тўла фойдаланганлар. Улар ғорларда яшаганлар, душманларидан қочганда ғорлар уларга бекиниш объекти ҳисобланган. Шунинг учун, бу ғорларда ўтмиш замонга оид суратлар мавжуд. Суратлар ғорнинг шипига ва деворларига табиий бўёқ-охра билан солинган бўлиб, унда ибтидоий одамнинг ов қилаётган ҳолати тасвирланган. Овчилар кийимга ўралган, қўлларида болта ёки шақилдоқ қуроллар бор. Овчилар шақилдоқ ёрдамида ҳўкизларни чуқурликка ҳайдаганлар, шундай қилиб ўзларига овқат топганлар (1-расмга қаранг).

Қояларга чизилган 210 та суратдан 30 таси яхши сақланган. Қолган 180 та сурат ичида нима борлигини ажратиш жуда қийин. Чунки айрим суратлар 20—30 минг йил илгари ибтидоий одам томонидан солинган бўлса, қолганлари эса 5 минг йил илгари чизилган, ундан ташқари бу солинган расмга ғорнинг табиий шароити, географик муҳити, ҳавонинг алмашиб туриши, сизот сувлар, нурашлар, ўсимликлар, ҳайвонот дунёсининг таъсири каттадир. Айниқса, бу ғор ковакларида мўмиёи асил кўп. Шунинг учун кўп қушлар ва тирик ҳайвонлар уни истеъмол қилишга келганда, ғор ичида ҳайвонларнинг ўзаро уришишида аждодларимиз томонидан яратилган расмларнинг кўпи нобуд бўлган, ўчирилиб кетган.

Ибтидоий даврдаги, одамлар кўпинча расмга ўз ўлжаларини ва қўрқадиган ҳайвонлари расмларини иштиёқ билан чизганлар.

Суратлар шуни билдирадики, ибтидоий аждодларимиз ўзларининг ҳаётлари ва меҳнатлари ҳақида баён этадилар. Улар жуда ҳам меҳнатсевар, уюшқоқ ва жипс бўлганлар. Овга доим қабила-қабила бўлиб борганлар, топилган ўлжани бутун қабила ўртасида ўзаро тенг баҳам кўрганлар. Буларнинг ҳаммаси қисман бўлса ҳам расмларда тасвирланган.

Ғорлар оҳак тош қатламидан иборат, шу оҳактош қатлами бор ерларда суратлар чизилган. Оҳактош бўлмаган қатламда суратлар деярли йўқ деса бўлади. Чунки оҳактош юмшоқ, унга расм чизиш осон.

Суратларнинг ҳажми 4—20 сантиметрдан ошмайди, улар оҳактошга мўйқалам ва бармоқ билан солинган, лекин қоянинг табиий рельефидан усталик билан фойдаланилган. Бўёқ хом ашё сифатида оҳра ҳайвон мойига қорилиб, тўқ қизилдан тортиб бинафша ранггача ҳосил қилган.

Ғор оҳактошларида ов кўриниши манзараси яхши сақланган. Қоя тошнинг ясси, текис ерида капюшон кийган одамнинг шаклини бор, улар буқа ёнига яшириниб, унга найза отадилар. Заровутсойда санъатшунослик қўриқхонаси ташкил этилди. Анча вақт ўтиши билан географик муҳит ва ҳар хил табиий жараёнлар таъсири натижасида кўп суратлар ўз қимматини йўқотган. Энди қолган расмларни муҳофаза қилиш керак.

Ш. ЭРГАШЕВ,
география фанлари кандидати.

Ибтидоий одамлар тоғлиқ жойларда, кенг яйловларда ҳайвонларни ана шундай усулда овлаганлар. Бу расм ғор деворларига аждодларимиз томонидан моҳирлик билан чизилган. Пастдаги суратда аждодларимиз овини тасвирловчи замонавий расм.

Автор фотолари.

Ўсимликлар тили

Ғиёсиддин ЖАЗОИРИЙ.

ҚАҲВАНИНГ ХОСИЯТЛАРИ

★ Юракка қувват бераман. ★ Буйрак фаолиятини яхшилайман. ★ Қайнатилса, заифликни йўқотаман. ★Йирингларни йўқотаман. ★ Ич кетишни тўхтатаман.

Форслар мени «қаҳва» деб аташади. Араблар «бунн» дейишади. Бу сўзнинг маъноси «қўйилган шароб» демакдир. Менинг аввал пайдо бўлган жойим Яман ва Шимолий Африкадир. Сўнгра мени Саудия Арабистонига, сўнг Ҳиндистонга ва ундан Америкага олиб ўтганлар. Ҳозир менинг энг яхши навим Бразилияда ўсади. Менинг кашф қилинишим тарихини шундай ёзадилар. Шайх Абул Ҳасаннинг тоғ устида риёзат чекадиган жойи бор эди. Унинг ўқувчилари кўп меҳнатдан хаста ва бемор бўлардилар. Бир куни улар қаҳва мевасидан еб, ўз хасталикларини унутдилар. Бу гап Шайх Абул Ҳасанга етди ва у ўз ўқувчиларига қаҳва мевасини қайнатиб, сувини ичишни буюрди. Шундай қилиб, менинг хосиятим дунёга тарқалди.

Менинг навим кўпдир. Ҳозиргача 33 хилим аниқланган. Менинг доналаримни қовираётганда эҳтиёт бўлиш лозим. Устки қисми куйиб кетса, хосияти камаяди.

Менинг қайнатилганда марказий нерв системасига яхши таъсир кўрсатаман, ичилган пайтида шодлик келтираман. Бунинг сабаби менда кофеин моддасининг борлигидир. Таркибимдаги бошқа моддаларнинг асаб системасига алоқаси йўқ. Мен қон ҳаракатини ошириб, томир уришини тезлаштираман. Кўп истеъмол қилинганда уйқусизлик ҳолати пайдо бўлади. Аммо, доим ичишга одат қилган кишиларда бу ҳол ўрнига яхши уйқу ҳосил бўлади. Қайнатиб ичилганда заифликни йўқотаман. Мен заҳарни, хусусан, тарёқ ва наша заҳарини кесаман. Спиртли ичимликнинг маст қилувчи кучини камайтираман. Кўк рангли қаҳвам кўкйўтални ва ич кетишни қолдиради.

Қайнатиб ичилса, сийдик ҳайдайман, чиришга ва йиринглашга қаршилик кўрсатаман.

Машҳур табиб Муҳаммад Закариё Розийнинг айтишича, мен иссиқман, шунинг учун куйдирувчи ва чанқатувчи хоссам бор. Унинг таъкидлашича, мени зайтун ёғига қўшиб ичсалар бу хусусиятим яна ҳам ошади.

Мен меъдага ўрнашган балғамни қуваман, иштаҳа очаман. Чанқовни қондириш учун, мени ичиб бўлганларидан кейин, бироз сирка истеъмол қилиш тавсия этилади.

Форсчадан Маҳмуд ҲАСАНОВ таржимаси

● Боғларимиз кўрки

Ҳам ҳосилдор, ҳам шифобахш

Шафтоли ўлкамизда кенг тарқалган шифобахш мевадир. У киши организмида енгил ҳазм бўлади, ички аъзоларни даволайди, ошқозон фаолиятини яхшилайди.

Халқ тиббиётида қони кам, дармонсиз, кам иштаҳали беморларга шафтоли ейиш тавсия этилади. Шунингдек, юрак, буйрак касали билан оғриган кишиларга парҳез таом, мағизи астма касалини даволаш сифатида қўлланади.

Шафтоли ҳўллигида 13—14 процент қанд моддалари, 0,4 0,6 процент кислота, қуриганда 65 процентгача қанд ва 2,5 процент кислота ҳосил қилади. Булардан ташқари унда минераль тузлар, витаминлар, эфир мойлар, микроэлементлар, пигментлар, ошлов моддалари бор. Мағизида эса мой, алкалоид, крахмал моддалар ҳосил қилади. Пўчоқ чиқиндиларидан бўёқ, кўмир олиш мумкин. Озиқ-овқат саноатида ундан консерва, компот, ширин сув ва мураббоЛар ишлаб чиқарилади.

Бу мевали дарахт серҳосил, барвақт ҳосилга кирадиган ажойиб ўсимликдир. Ўзбекистон шароитида шафтоли уруғидан униб чиқиб, 2—3 йилда ҳосилга киради. 7 — 8 ёшида 100—300 килограммгача ҳосил беради.

Серқуёш республикамизда шафтоли ширали, мазали бўлиб етишади. Айниқса, анжир шафтоли, оқ шафтоли, лутчак шафтоли, зарғалдоқ шафтоли, лола шафтоли ва жайдари шафтолилар жуда фойдали, сердаромадлидир. Шафтолиларнинг навлари турли-туман бўлиб, булардан нон шафтоли, қанд шафтоли, асал шафтоли баҳордан то кеч кузга қадар кетма-кет етилиб пишадиган нозneъматдир.

Ўлкамизда шафтолиларнинг совуққа ва қурғоқчиликка чидамли навларини яратишга ҳамма имкониятлар бор. Биз бу мевали дарахтнинг аъло навларини боғларимизга, далаларга, ҳовли-жойларимизга кўплаб экиб, мўл ҳосил олишимиз мумкин.

Куз фаслида шафтоли кўчатларини кўплаб ўтқазишимиз керак. Айниқса тоғлардаги аччиқ бодомларга анжир шафтолини пархешлаб, шафтолизорлар барпо этиш айни муддаодир.

М. ТУЙЧИЕВ,
табиатшунос олим.

Истаганингизни оласиз

Қулайликлар адреси:

Бугунги кунда шаҳримизда олтита зоология магазини ишлаб турибди. Бу ерда ҳамшаҳарларимиз учун сотилаётган қушлар асосан Москвадаги марказий зоология бирлашмасидан келтирилади. Бу магазинлар ҳайвонот боғи ёнида, Чилонзордаги Пионер ва Волгоград кўчалари муюлишида, Фарҳод ярмаркасида, Ленин проспектида, Олой ва Октябрь бозорларида жойлашгандир.

Тожик шоирлари — болаларга

Бобо ҲОЖИ

Менинг дўстим

У билан дўстман
Мурғаклигимдан,
Берар ажойиб
Сабоқ билимдан.
Уйимиздадир
Унинг макони.
Усиз ўтмайди
Ҳар дам, ҳар оним.
Ҳеч қачон усиз
Олмайман нафас.
Йўл кўрсатар у
Мисоли компас.
Ҳар саволимга
Жавоби тайёр,
У туфайли мен,
Доим бахтиёр.
Дилни ёритар
Гўёки офтоб.
Дўстимнинг номи —
Қадрдон китоб!

Али БОБОЖОН

Ўзингиз-ку биласиз

— Ойдек қизим,
Матлуба,
Шўх юлдузим,
Матлуба,
Бир гап айтайин
сенга:
Қани, йиғиб
ҳушингни,
Кеча кўрган
тушингни
Айтиб берсанг-чи,
менга?
— Ўзингиз-ку,
биласиз,
Сўраб нима
қиласиз?
Учганда Ой
ёнидан,
Сиз ўша вақт мен
билан
Ҳамроҳ бўлиб
юрдингиз,
Ёнгинамда
эдингиз...
Ўзингиз-ку,
биласиз,
Сўраб нима
қиласиз?

Шоди САТТОР
таржимаси.

⊙ Ажойиботлар, мўъжизалар

Тош қўзиқоринлар

Инсон ақл-заковати билан яратилган дурдона расмларни санъат музейларида кўрганимизда чексиз завқ оламиз, уни ишлаган рассомнинг ақл-заковатига ва маҳоратига таҳсинлар ўқиймиз. Табиат ҳам ўзича «қудратли рассом»дир, у яратган «мўъжиза»ларни ер куррасининг ҳамма жойларида учратиш мумкин. Уларни биринчи марта кўрган киши, бу шаклларнинг табиий равишда пайдо бўлганлигига ишонгиси келмайди. Агар сиз Бўстонлиқ водийларининг мафтункор табиати билан танишсангиз, сўзимизнинг гувоҳи бўласиз.

Псков дарёсига ўнг томондан келиб қуйилувчи Охолвасойни олайлик. Бу сой ер остидан чиқиб келувчи, ҳарорати 5 градусли суви билан Псков қишлоғи атрофидаги ерларни суғоради. Водийдаги наққош табиат «қўли» билан бунёдга келган устунсимон ва қўзиқоринсимон тошлар кишилар диққатини ўзига жалб этади. Сойнинг оҳак қатламлари оппоқ оқариб, юзага чиқиб ётган ўнг қирғоғи бўйлаб юқорига кўтарилар экансиз, сой сатҳидан 50 метрлар чамаси юқоридаги тош қўзиқоринларга кўзингиз тушади. Расмга қаранг. Табиатнинг бу туҳфасини ҳайрат билан кузатасиз.

Бу тош қўзиқоринлар нураш процесси туфайли чақиқтош ва оҳактош тоғ жинсларидан ҳосил бўлган. Қўзиқориннинг юқори қисми нураш процессига кам дучор бўлувчи оҳактошдан, пастки қисми эса нураш процесси туфайли тез емирилувчи чағир тошлардан иборат. Оҳактош атрофидаги чағиртош қатламлари аста-секин камайиб борган, қатламнинг оҳактош остидагиси эса сақланиб қолган, чунки оҳактош уни ёғинлардан сақлаган, натижада шундай ғаройиб тош қўзиқоринлар ҳосил бўлган.

И. ОТАЖОНОВ,
А. ЖУРАЕВ,
географлар.

⊙ Жаҳон пазандалигидан лавҳалар

„Ер билан осмон"

Германиянинг Рейн областида ўзига хос бир таомнинг номи «ди Эрде унд дер Химмел» яъни «Ер ва осмон» деб аталади. «Ер» бу картошка, чунки, у ерда, тупроқда ўсади, «осмон» эса олма, чунки у тепада, ҳавода ўсади.

Шу иккала масаллиқнинг бирикмасидан «Ер билан осмон» овқати ҳосил бўлади. Буни тайёрлаш жуда оддий: картошка билан олма тенгма-тенг олиниб арчилади ва тилик қилиб кесилади. Ҳар икки масаллиқ алоҳида-алоҳида идишларда бир оз сув билан димлаб пиширилади. Картошкани иссиғида эзиб, олмани эса сим элакдан ўтказиб, пюре тайёрланади. Картошкага туз, олмага эса шакар сепиб таъми ростлангач, ҳар иккаласи аралаштириб, бир хил масса ҳосил бўлгунча ийланади. Сариёғни доғлаб пиёз қовурилади, буни ҳам пюрега аралаштирилади. Сосискани қайноқ сувга солиб картиллама бўлганда олиб ёнбошига ўша «Ер билан осмон» пюресидан гарнир қилиб берилади.

⊙ Шингил маслаҳат

Холодильник музини эритсангиз

Холодильник музи эришига анча вақт кетади. Ундаги озиқ-овқатларни олиб, эшиги очиқ қолдирилса, музи кечгача эрийди. Лекин шу пайт орасида сут, гўшт, очилган консерва каби масаллиқлар айниб қолиши мумкин. Баъзилар музни тезроқ эритиш учун уни пичоқ билан кўчиришади. Бунда испоритель синиши ёки трубкалари муз билан кўчиб чиқиши мумкин.

Яхшиси холодильник музини эритишда вентилятордан фойдалансангиз бўлади. Бунинг учун, стулга вентиляторни қўйиб, холодильник эшикларини очинг, сўнг шамолни тўғри испорителга йўналтиринг. Шунда илиқ шамол музни бир соатга қолмай яхши эритади. Холодильникда сув тошиб кетмаслиги учун уни тез-тез тўкиб туринг.

Т. СОДИҚОВ,
пайвандловчи-мутахассис.

РАССОМ ТАБАССУМИ

ЙИГИТ: — Севмайсизми, жоним, ҳозир ўзимни пастга ташлайман...
...Ўзини ташлади.

Ароқхўрларнинг қўллари

С. Емгирчиев расмлари.

Куз неъмати — қиш ғаниммати

МЕВА ҚОҚИЛАРИ ТАЙЁРЛАШ

Мева қоқилари тайёрлаш мева сақлашнинг энг қадимий усулларидан бири бўлиб, офтоб нури таъсирида мевалардаги намни камайтириб, ўз таркибидаги қанд миқдорининг ортганлиги ҳисобига сақлашдир. Масалан, кишмиш янги узилганда глюкоза (қанд моддаси) 15—18 процент бўлса, майиз қилинганда суви камайиб, қанд миқдори то 50—60 процентгача бориб қолади. Бу ҳол ўз ширасида ширин муҳит ҳосил қилиб, узоқ сақлаш имконини беради.

Ҳозир сиз шафтоли, кишмиш, олхўри, олма, нок, тоғолча каби мевалардан қоқи тайёрлаб олишингиз мумкин. Шунингдек, қовун ва помидор қоқилари ҳам қишда жуда асқотади.

Шуни айтиш керакки, мева қоқи тайёрланадиган жой қуёш нури ва шамол тегиб турадиган жой бўлиши зарур. Қоқи тайёрланадиган мевалар остига тахта, қоғоз ёки похол тўшалади. Агар ялпиз шохлари тўшалса, бундай қоқи хушбўй ва сира бузилмайдиган бўлади.

ОЛМА ВА НОК паррак-паррак қилиб кесиб қоқи қилинади, шафтоли икки паллага ажратилиб, данаги олиб ташлангач қуритилади. Олхўри ҳам данаксиз қуритилади. Тоғолча эса данаги билан қоқи қилинади. Узумни соя ва шабадали жойга осиб майиз қилинади.

Ушбу меваларнинг қоқисини қиш ва баҳор ойларигача сақлаб, компот қайнатиб ичиб юрган киши қандай фойдаси борлигини ўша вақтда билади.

ҚОВУН ҚОҚИ

Қовунни тилимларга кесиб, пўчоғи арчилади ва дор қилиб тортилган канопга илиб қоқи қилинади. Устига дока ёпиб қўйилса, чанг ёпишмайди ва офтобда қорайиб кетмайди. Уч-тўрт кун ўтгач, тилимчалар суви қочиб сўлийди, шунда бир нечтасини бириктириб зангзага ўхшатиб бураб, яна 2—3 кун офтоб жойда қолдирилади. Қовун қоқини тоза яшикларга солиб сақлаб қўйилади. Қовун қоқи билан қишда памил чой ичишга нима етсин.

ПОМИДОР ҚОҚИ

Помидорни яхши пишганларидан олиб, тенг ўртасидан иккига кесилади, туз сепиб тахта устига териб, қуёшга қаратиб қўйилади. Бир ҳафтадан кейин суви қочиб, майиздаккина бўлиб қолади. Олиб халтачага солинади ёки ипга шода қилиб териб, шаббода жойда то қишга ва янги ҳосилгача сақланади. Овқатга ишлатганда ювиб, ивитиб қўйилади. Сўнг майдалаб чопиб қовириладиган ёки қайнатиладиган таомларга солинади. Помидор қоқидан қишда думба ёғ қўшиб чучвара, пиёз қўшиб салат тайёрласа ҳам бўлади.

К. МАҲМУДОВ.

ҚУВНОҚ ХАНДАЛАР

ДАРС ҚАЧОН БОШЛАНАДИ

— Ҳамиша дарсга кечикиб келасан, — деди ўқитувчи Вольфгангга. — Нима, дарс қачон бошланишини билмайсанми?

— Билмайман, — деди Вольфганг. — Чунки ҳар куни мен келганимда дарс аллақачон бошланган бўлади-да.

ШАМОЛ НИМА?

— Шамол нима, а? — сўради Юргин ўртоғи Андерсдан.

— Шамолми, — деди Андерс, — бирон ёққа шошилиб кетаётган ҳаво бўлса керак.

ҚАЛПОҚ ҚАНИ?

— Акам сувга чўкаётганда уни қутқарган киши сиз эмасми?

— Ҳа, мен.

— Унинг янги, яшил ранг қалпоғи бор эди. Ўша қани?

БАЛИҚЛАР КЎЗИ

— Балиқларнинг кўзи жуда ўткир бўлади.

— Буни сен қаердан биласан?

— Ёз бўйи балиқ овладим, аммо биронта кўзойнакли балиқни учратмадим.

Немисчадан
И. ПАРДАЕВ
таржимаси.

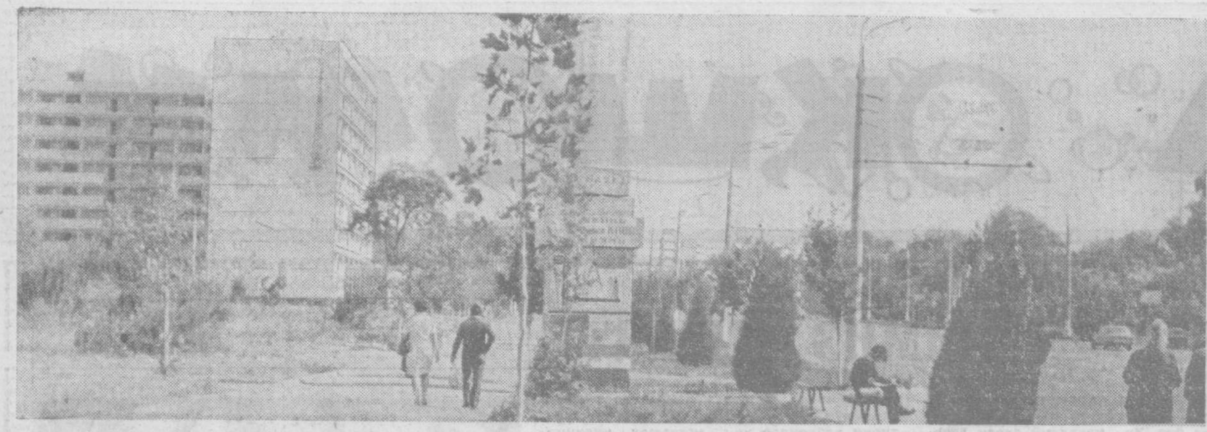

БУГУНГИ ТОШКЕНТ.
Буюк ўзбек мутафаккири Алишер Навоий номи билан аталувчи проспект республикамиз пойтахтининг энг кўркам кўчаларидан бири ҳисобланади. Ушбу суратда Навоий проспекти тасвирланган. Н. Муҳаммаджонов фотоси.

Бир жиноят изидан

ҚИНҒИР ИШНИНГ ҚИЙИҒИ

Шу йил 5 март куни Қорақамиш массивида хунук хабар тарқалди.

— Одам йўқолди! 21 ёшли Владимир Иванов йўқ эмиш.

Қаёққа кетган бўлиши мумкин? Тахминан, у бориши мумкин бўлган жойларга одам юборилди. Дўстлари, таниш-билишларидан сўраб кўрилди. Йўқ. Ерда ҳам, осмонда ҳам йўқ. Қидирув давомида барча шубҳали кишилар сўроқ қилинди. Натижасиз.

Кунлар ўтган сайин ташвиш орта борди. Бу ишга жалб этган милиция ходимларининг юмушлари тобора кўпаярди. Кунора телефонда янги хабар.

— Алло, милициями? Мен 1-Қорақамишдаги 59 ва 60-уйларда истиқомат қилувчилар номидан гапираяпман. Бундан 20 минут муқаддам ҳовлимизда икки марта ўқ узилди. Югуриб тушсак, подъездда икки киши жароҳатланиб ётибди. Безорилар қочган. Тез етиб келинглар!

Айтилган жойга оператив группа етиб келди. Ҳовлида тумонат одам. Ғала-ғовур кўтарилган эди. Ҳамма ўз сўзини маъқулларди. Жабрланувчи А. Ашкелевич ва М. Мансуров группа ходимлари томонидан сўроқ қилинди.

...Александр Ашкелевич шу куни ишдан анча кеч қайтди. Автобусдан тушиб кўчани кесиб ўтаётганида, унинг орқасидан бир йигит югуриб келди-да, тўсатдан Александрнинг елкаси аралаш бошига мушт туширди. Александр эсини йиғиб олгунча, безорилар икки кишилашиб уни дўппослаб кетишди. Александрни ҳолдан тойдириб 60-уйнинг подъездига судраб киришди ва қорнига пистолет қадашди. Александр тамом ўзини йўқотди. Кўз олдига ўлим ваҳимаси келди. Бироқ мўъжиза рўй берди. Узоқдан бу воқеани кўрган М. Мансуров югуриб ёрдамга келди. Безорилар унга ташланишди, калтаклашди. Мансуров бўш келмади. Жон-жаҳди билан олишди. Бирин-кетин ўқ узилди. Лекин, уларга тегмай қолди. Безорилар зумда кўздан ғойиб бўлишди.

— Улар кимлар?

Ҳар иккала жабрланувчи ҳам бу саволга дудмал жавоб берди.

— Қоронғида яхши кўрмадик. Бўй-баст кўрсак балки танирмиз.

Оператив группа олдида яна бир муаммо пайдо бўлди. Ивановнинг йўқолишида ҳам шу безориларнинг қўли бордир?

Ўтган йили Қорақамишда хунук фожиа рўй берганди. Бир такси ҳайдовчисининг мурдаси сувдан топилган эди. Орадан ҳафта ўтгач, бандитлар бошқа бир такси шофёрини «нариги дунёга» жўнатишмоқчи бўлганларида қўлга тушишганди. Суд ишнинг миридан-сиригача кўриб, безориларга тегишли жазо берди. Юқоридаги иш ҳам худди шу воқеанинг такрорига ўхшаб турарди. Ким билсин, балки, уларнинг яна бошқа шериклари пайдо бўлиб қолгандир. Балки Ивановнинг мурдаси ҳам сувдан топилар? Воқеанинг бориши шундай фикр туғдирди.

Шу куни Шўрсув каналининг суви камайтирилиб, тинтув бошланди. Эртасига милицияга хабар келди.

— Сувдан ўлик топилди!

Мурда узоқ туриб қолганидан чириб, қорая бошлаган эди. Шу сабабдан унинг кимлигини аниқлаш анча қийин бўлди. Текширув ва ашёвий далиллар Ивановнинг ўлиги шу эканлигини тасдиқлади. Унинг қўл-оёғи боғланган, бўйнига катта тош осилган эди. Демак, у биров томонидан атайлаб сувга чўктирилган.

Эртасига район милиция бўлимига бир киши кириб келди. У ўзини таништиргач, шундай деди.

— Уйимиз атрофида ҳар куни 3—4 ёшлар йиғилишадиган бўлишди. Эшитишимча, улар наркотик модда истеъмол қилишар эмиш. Шу ҳовлида яшовчи баъзи хотин-қизларга тегажоқлик қилишади. Биров тартибга чақирса, ҳақорат қилишади.

Ўша куни кеч соат ўнлар чамасида оператив группа айтилган жойга етиб келди ва шу ерда бўлган Олег Евгеньевич Хадикин, Анатолий Николаевич Соловьев, Валерий Алексеевич Папиркинларни ушлаб, милиция бўлимига олиб келди. Улар олдинига қаршилик кўрсатишди. Кейин фойдаси йўқлигига тушунишгач, муғомбирликка ўтишди.

— Ўзимиз чақчақлашиб ўтирган эдик. Нима, дам олишга ҳаққимиз йўқми? Ишдан кейин маданий ҳордиқ чиқариш ҳам керак-да.

Шу кечанинг ўзидаёқ уларнинг уйлари тинтув қилинди. О. Е. Хадикиннинг уйидан қурилиш пистолетининг уч дона ўқи, 80 дона пистон, милтиқ затвори қисмлари топилди. А. Н. Соловьевнинг гаражидан наша, кичик калибрли милтиқ затвори, отилган 8 дона ўқ гильзалари. В. А. Папиркиннинг уй ва гаражидан эса затворсиз спорт милтиғи, 2 та ов милтиғи, 23 ўқланган патрон, 214 та 5. 6 миллиметрли ўқланган патрон, наша топилди. Ўлжалар стол устига қўйилганда, уччала безори ҳангу-манг бўлиб қолишди. Лекин, сирни бой беришмади.

— Билмаймиз. бизники эмас, — деб туриб олишди.

— Барибир фойдаси йўқ, — деди Хадикин шерикларига, — яхшиси иқрор бўлайлик-да. кечирим сўрайлик. Рост, бизники, кечиринглар.

— Иккинчи бор такрорланмайди бу иш, — унинг сўзини қувватлади Папиркин.

— Болалик қилибмиз, — деди минғиллаб Соловьев.

Яккама-якка тергов бошланди.

...Улар базми-жамшидга тўпланишди.

— Қани, тузукроқ қилиб ўра, бир маза қилайлик, — қўлидаги нашани шеригига узатаётиб деди бирови.

Беш йигит ихлос билан ўралиб, туташтирилган нашани галма-галдан тортишди.

— Ароқдан ўлса ўлиги ортиқ, — деди улардан бири нашани мақтаб. — Бир шиша ароқ палон пул, бу эса бизга анча арзонга тушаяпти. Бир бўлаги ҳаммамизни «жинни» қилади.

— Лекин, иштаҳани карнай қилиши ёмон. Хозир уйда тўйиб чиқувдим. Яна ичим ҳуштак чала бошлади, — деди кимдир.

— Йигитлар, озроқ пул топмасак бўлмайди.

— Жим, биров келяпти. Ҳозир борини шилиб оламиз.

Шу чоқ бир киши қаршидан келаётган машинадан қочиб, югуриб кўчани кесиб ўтди. У бироз ширакайф эди.

Шу куни Владимир Иванов ишдан кейин ўртоқлари билан бироз кўнгил ёзди. Озроқ ичишди. Кейин тарқалишди. Негадир, унинг кўнгли ғаш эди. У бу ҳақда шерикларига ҳам айтган.

Владимир автобусдан тушди. Кўча четига ўтиб, уйи томон юраётганида, қаршисидан икки киши чиқди. В. Иванов нималигини тушунмай туриб, безорилар унга ташланишди.

— Ёнида ҳеч нарса йўқ экан. Нима қиламиз? — деди кимдир унинг чўнтакларини кавлаб.

— Кўтар. Бизни таниб қолди. «Яхшилаб жойламасак», ўчини олиши мумкин.

Уни кўтаришиб. Қорақамиш чегарасидаги Шўрсув канали бўйига келтиришди. Худди шу соатда, яъни 4 март кеч соат 9 чамасида, эндигина 21 баҳорни кўрган Владимир ҳаёт билан абадий хайрлашди.

...Улар бир неча бор тергов қилинди. Лекин Владимирнинг ўлими ҳақида гапирилганда ҳеч ким чурқ этмасди.

— Наҳот бизни жаллод деб ўйласангиз. Қандай қилиб, соппа-соғ одамни ўлдиришга қўлимиз боради. Биров чумчуқ сўйса, қочиб юраман қўрққанимдан, — деди ҳатто Хадикин йиғлаб. Хуллас, улардан биронтаси бўйнига олмади бу ишни.

Соловьёв терговга чақирилди. Бу сафар бошқача йўл тутилди.

— Қани, тўғрисини айтаверинг, яширишнинг ҳожати йўқ. Владимирни қандай ўлдирганларингиз бизга аён. Шерикларингиз айтиб беришди, — деди терговчи уни синчковлик билан кузата туриб.

Соловьёв ялт этиб унга қаради. Қошлари чимирилиб, ранги докадек оқарди. Муштини қаттиқ тугиб ғулдиради.

— Сотқинлар, ахир айтишибди-да.

Ҳамма нарса аён бўлди. Уларнинг қолган шериклари Геннадий Георгиевич Елеференко ва Александр Владимирович Касьянов. Владимир Андреевич Бухтаяровлар ҳам қўлга олинди. Ивановнинг ўлимида фақат Папиркингина қатнашмаган эди.

Саккиз кун давомида Собир Раҳимов районидаги Экскаватор-ремонти заводининг клуби одамлар билан лиқ тўла бўлди. Бу ерда қотиллар одил суд олдида ўз қилмишлари учун жавоб беришди. Мана, уларнинг таржимаи ҳоллари:

О. Е. Хадикин — 1955 йилда туғилган. 1-Қорақамиш массивидаги 12-уйнинг 52-квартирасида истиқомат қилади. А. Н. Соловьёв эса 1954 йилда туғилган. Қорақамиш массивидаги 21-уйнинг 4 квартирасида яшайди. У Келес промкомбинатида бичувчи бўлиб ишлайди. Г. Г. Елеференко 1954 йилда туғилган. Катта Олмазор кўчаси, 26-уйнинг 61-квартирасида яшаб, 3-механизация бошқармасида шофер бўлиб ишлайди.

А. В. Касьянов — 1956 йилда туғилган. 1-Қорақамиш массивидаги 54-уйнинг 13-квартирасида яшайди. Тошкент тамаки фабрикасининг ишчиси. Уларнинг ҳамтовоқлари В. А. Бухтаяров ҳам шу массивдаги 21-уйнинг 41-квартирасида яшайди. Ишсиз.

Қотиллар қилмишларига яраша жазо олишди. Лекин, бизни бир нарса таажжублантиради. Ахир, безорилар ишлайдиган корхона раҳбарлари ва хизматчиларининг кўзи қаёқда? Наҳот, улар корхонадаги ҳамкасб дўстларининг қилмишидан бехабар бўлишса? Уни ёмон йўлдан қайтаришмаса? Бу ҳаммаси «Сен менга тегма, мен сенга тегмайман», қабилида иш тутилгани. Ўша корхоналарда ёшлар тарбияси ҳақида ғамхўрлиқ йўқлиги, интизомнинг сусайиб кетганлигини кўрсатади.

Яна бир савол кўндаланг бўлади. Ахир, уларнинг ота-оналари-чи? Судда қотиллардан бирининг онаси ҳўнграб туриб шундай деди:

— Ўғлим ҳали ёш. Жувонмарг бўлмасин дейман. Уни кечиринглар. Ёшлигини эътиборга олинглар. Умри хазон бўлмасин. Иккинчи бундай номаъқулчилик қилмайди.

Онанинг ўз фарзандига ачиниши табиий. Лекин, бу ишни кечириб бўладими? Ахир, унинг ўғли бир одамнинг ҳаётига зомин бўлди-ку. Александр оиласи оромини ўғирлади-ку. Қолаверса, улар қалбини бир умрга яралаб, маъсума кўзларни ёшлаб кетди-ку. Бу ҳақда она бир ўйлаб кўрдимикан? Ҳа, бу уни яхши тушунади. Тушунади-ю, барибир ўз ўғли ёнини олади. Фарзанд тақдири билан у илгарироқ қизиққанида, уни ноқобил йўлдан қайтарганида, балки, юқоридаги фожиа рўй бермасмиди. Афсус, у бундай қилмади. Она ва ўғилнинг кўзлари кеч очилди. Бу беғамлик қанчалик қимматга тушди. Ҳаёт бўстонига кириб бир йигитнинг умрини хазон қилди. Хўш, энди қотилларнинг ота-оналари Владимирнинг оила аъзоларига нима деб жавоб беришар экан? Эл-юрт олдида қандай бош кўтариб юришаркин?

А. МУҲАММАДАЛИЕВ,
Собир Раҳимов район прокурори, юстиция маслаҳатчиси.

Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги

Талаб ҳамма учун бир хил

Ҳаракат хавфсизлиги ойлигининг 14 куни давлат автомобиль инспекцияси ходимлари учун жуда ҳам осойишта бўлди. Шу куни шаҳар кўчаларида бирор марта ҳам йўл транспорт ҳодисалари рўй бермади. Инспекторлар ҳамма кунлар ана шундай сокин бўлишини орзу қилишади.

Давлат автомобиль инспекцияси ходимларининг тўплаган маълумотларига назар ташлаб йўл транспорт ҳодисаларининг келиб чиқишида ҳайдовчи ёки бўлмаса йўловчининг айби борлигини дарров пайқаб олиш мумкин. Бу айбдорлар кўча ҳаракати қоидаларини унчалик менсимайдилар, интизомсизлик қиладилар, ўзларининг қалтис ҳаракатларига ишонадилар.

Шота Руставели кўчасида ҳайдовчи Я. Дресвянский ўз мотороллерини ҳайдаб келаётган эди. У кўчанинг чап томонига беҳосдан бурилиши билан яқинлашиб келаётган трамвай вагонини кўриб қолди. Бирор чора кўриш учун вақт ўтган эди... Шифохонада кўзини очганида қаттиқ жароҳатланганлигини сезди. Бу ҳайдовчи ўзбошимчалиги билан ана шундай ҳодисага мубтало бўлди. Унинг интизоми ГАИ маъмурий комиссиясининг йиғилишида муҳокама қилинади.

Шаҳар ҳалқа йўлида содир бўлган аварияда бир йўла учта машина қатнашди. Ҳайдовчи Д. А. Ткаченко ўзининг шахсий машинасида ҳалқа йўлидан Дўмробод кўчасига кирмоқчи бўлди. У ҳалқа йўлининг тўғрисидан ҳайдовчи Яҳёев бошқариб келаётган «ГАЗ-53» маркали 54-22 ТНГ номерли машинага йўл бермади. Шу пайт Волгоград кўчасидан ҳалқа йўлига ПАЗ-651 маркали автобус машинаси чиқиб келаётган эди. Уни бошқараётган ҳайдовчи А. Пелагейин маст ҳолда бўлган. Ўзбошимча шофер ва маст ҳайдовчининг айби билан авария содир бўлди. Ткаченко бош мияси жароҳатланган ҳолда шифохонага олиб борилди.

Оқсой кўчасида рўй берган ҳодисада ҳайдовчи ва йўловчи айбдордир. «Учқун» тикувчилик фирмасининг пайвандчиси В. А. Медведев оғайниси билан икки шиша вино ичгандан кейин мотороллерига ўтирди. Юқори тезликда бораётганда қаршисидан бир тўда йўловчилар келаётганлигини кўриб қолди. У йўлни яхши чамалай олмаслиги натижасида йўловчилардан бирини мотороллерининг кажаваси билан уриб юборди. Айбдор йўловчи шу жойнинг ўзидан жуфтакни ростлаб қолди. Орадан бир неча минут ўтар-ўтмас ГАИнинг оператив машинаси ҳайдовчининг уйини топиб келди. Олиб борилган текширишлар натижасида ҳайдовчи ва йўловчи ҳам айбдорлиги аниқланди. Ҳайдовчининг иши ГАИ маъмурий комиссиясининг диққатига ҳавола қилинди.

Шаҳримизда ҳаракат хавфсизлиги ойлигининг ярми тугади. Лекин, айрим ҳайдовчилар ва кўпгина йўловчилар бу тадбирнинг аҳамиятига ҳамон тушуниб етмаётирлар. Улар ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини қўпол равишда бузмоқдалар.

БИЛАСИЗМИ?

Бир йили тўқ рангли, бир йили оч рангли қундузлар туғилиши азалдан маълум. Бунинг сабаби нима? Олимларнинг аниқлашига қараганда бунга қуёш радиацияси сабаб бўлар экан. Қуёш активлиги кучайганида тўқ рангли, пасайганда эса оч рангли қундузлар туғилар экан.

«МУШТУМ»ГА МАРҲАМАТ!

«Муштум» журнали редакцияси қошида сатира-юмор бўйича қалам тебратишга қизиққан ёшлар учун семинар ташкил этилди. Семинарга фельетонлар, ҳажвия, ҳикоялар ёзишга қобилиятли ҳаваскорлар таклиф этилади. Семинарнинг биринчи машғулоти шу йил 25 октябрь куни соат 3 да бўлади.

Марҳамат келинг!

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ КАТТА ТЕАТРИДА — 20|Х да **Травиата**, 21|Х да **Золушка** (кундузи), **Флория Тоска** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20|Х да **Ҳалима**, 21|Х да **Навоий Астрободда** (кундузи), **Ажаб савдолар** (кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 20|Х да **Беш кунлик куёв**, 21|Х да **Ойдин** (кундузи), **Қачонгача мой ейсан** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — МОСКВА ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (кеч соат 7 яримда, шанба ва якшанба кунлари кундуз соат 12,15 минут ва кеч 7 яримда).

КИНО

20 ОКТЯБРДА

Алиби учун ярим миллиард — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Саннинов ери — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 20.00), «ЧАЙКА» (21.45), «СПУТНИК» (17.00, 18.00, 19.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Решма ва Шера — НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, «КЎКЧА», С. РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МИР», «ДРУЖБА» (кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (21.30).

Угай она — «ЧАЙКА» (18.00, 20.00).

Эркаклар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Мен — Шаповалов (20.30), **Сандон ёки болға** (18.00), — «МОСКВА».

Ромео ва Жульетта — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (19.00, 21.15).

21 ОКТЯБРДА

Алиби учун ярим миллиард — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Саннинов ери — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (16.00, 18.00, 20.00), «ЧАЙКА» (10.00, 21.45), «СПУТНИК» (12.00, 13.00, 17.00, 18.00, 19.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Решма ва Шера — НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, Ғ. ҒУЛОМ номли, «КЎКЧА», С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МИР», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (10.30, 12.00, 14.00, 21.30).

Угай она — «ЧАЙКА» (12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00).

Эркаклар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Мен — Шаповалов (11.30, 16.00, 20.30), **Сандон ёки болға** (15.00, 18.00): — «МОСКВА».

Ромео ва Жульетта — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 13.30, 16.30, 19.00, 21.15).

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА

ТОШКЕНТ БОШ УНИВЕРМАГИДА

ОШХОНА, ВАННА, БОҒ ВА ТУРИЗМ УЧУН ПЛАСТМАССАДАН ТАЙЁРЛАНГАН ЧИРОЙЛИ, ПИШИҚ, ЕНГИЛ ГИГИЕНА БУЮМЛАРИНИНГ

БУТУНИТТИФОҚ САВДО-КЎРГАЗМАСИ ЎТКАЗИЛМОҚДА.

САВДО КЎРГАЗМАСИДА Совет Иттифоқининг 22 заводи ўзининг аъло сифатли буюмларини намойиш қилади.

Савдо кўргазмаси СССР Химия саноати Министрлигининг «СОЮЗХИМПЛАСТ» Бутуниттифоқ бирлашмаси ва СССР Савдо Министрлигининг «СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» Бутуниттифоқ бирлашмаси ташкил қилган.

КИЧИК ТЕХНИК ЧИЗМАЧИ НАҚҚОШЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

8-10 синф ҳажмида маълумотли Тошкент шаҳрида пропискаси бўлган 17-25 ёшли қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8 ой.

Стипендия — 40 сўм.

МАШҒУЛОТЛАР — 25 ОКТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ҳалқобод кўчаси, 8-уй, кадрлар бўлими (9, 11, 19, 21, 49, 51-автобуслар, 2, 16 25 трамвайларнинг «Урицкий кўчаси» бекати).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

ХОККЕЙ МАВСУМИ БОШЛАНАДИ

23, 24 ОКТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА

СССР биринчилиги учун «А» классининг II группасидаги «ТИТАН» (Березники) — **«БИНОКОР»** (Тошкент);

28, 29 ОКТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА

«СПУТНИК» (Нижний Тагил) — **«БИНОКОР»** (Тошкент)

КОМАНДАЛАР ЎРТАСИДА

ХОККЕЙ

БИЛЕТЛАР ВА АБОНЕМЕНТЛАР МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИ КАССАЛАРИДА СОТИЛМОҚДА.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

ҲУРМАТЛИ ГРАЖДАНЛАР!

Тошкент шаҳар ижроия комитети савдо бошқармаси

„Таштекстильшвейторг" магазинлари

Сизга ватанимизда ишлаб чиқарилган замонавий кийимларни

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Савдода хотин-қизларнинг қора кўзан тулки ва қутб тулкиси мўйнасидан ёқаси бўлган пальтолар, аёллар ва эркаклар плашчлари, ҳамда мавсумбоп пальтолар, эркакларнинг Польша, Чехословакия, Венгрия ва ГДР фирмаларида тикилган костюмлари мавжуд.

Шунингдек, дазмоллаш талаб қилинмайдиган замонавий эластик материаллардан тикилган шимлар бор.

Юқоридаги кийимларни Сиз «Таштекстильшвейторг»нинг ҳамма магазинларидан харид қилишингиз мумкин.

МАГАЗИНЛАРИМИЗГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!
«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ».

ТЕЛЕВИЗОР

20 ОКТЯБРЬ

ШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.45 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 17.50 «Гулька-Бамбулька». Болалар учун мультфильм. 4—5 сериялар. 18.15 Кичкинтойлар учун. «Бойчечак» программаси. 18.45 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 19.00 Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР чемпионати. **«Динамо»** (Москва) — **«Торпедо»** (Москва). 2-тайм. «Динамо» марказий стадионидан олиб кўрсатилади. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 19.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи». 20.35 «Ахборот» информацион программаси. 20.55 Пахтакорлар байрам олди вахтасида. 21.10 Пахтакорлар талабларига мувофиқ концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади** 22.30 «Диққат, стартга». Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган республика областлари ёшларининг телевизион турнири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.45 Экранда кинокомедия. «Дарвозабон». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади.** 19.00 «Замандас» программаси (қозоқ тилида). **Москва кўрсатади.** 19.45 Наби Ҳазрий шеърияти. 20.00 Концерт.

21 ОКТЯБРЬ

ЯКШАНБА

ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 9.45 Кўрсатувлар программаси. 9.50 Янгиликлар. 10.00 Рангли телевидение. «Билмасвой яшил шаҳарда». Болалар учун қўғирчоқ фильм. 10.20 Болалар учун телевизион театр. Т. Ян. «Сенинг 16 ёшинг». 1-қисм (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 11.00 Кўрсатувлар программаси. 11.05 Янгиликлар. 11.10 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Будильник». 11.40 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 12.40 Қишлоқ янгиликлари. 13.40 Рангли телевидение. Бугун — Озиқ-овқат саноати ходимлари куни. **Тошкент кўрсатади.** 14.00 Кўрсатувлар программаси. 14.05 Ўзбекистон телевиденеси ва радиоси халқ чолғу асбоблари оркестрининг концерти. 15.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. **«Пахтакор»** (Тошкент) — **«Зенит»** (Ленинград). Марказий **«Пахтакор»** стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида киноочерк. 17.00 Рангли телевидение. V Бутуниттифоқ телевизион фильмлар фестивалида соврин олган фильмлар. «Соялар чошгоҳда йўқолади». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 5-серияси (ўзбек тилида). 18.00 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 18.15 Бугун — Озиқ-овқат саноати ходимлари куни. 18.30 Телевизион миниатюралар театри. (Такрорий кўрсатув). **Москва кўрсатади.** 19.10 Халқаро панорама. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 19.40 Адабий театр. Наби Ҳазрий. «Қуёш синглиси». 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 Рангли телевидение. «Чашма» ашула ва рақс халқ ансамблларининг телевизион конкурси. «Баҳор» концерт залидан олиб кўрсатилади. Москва кўрсатади. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 «13 стул». Телевизион миниатюралар театри. 23.40 Кўрсатувлар программаси. 23.45 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ. Рус тилида: 10.00 Ўқитувчилар учун математикадан консультация. СИРТДАН ЎҚИЁТГАН СТУДЕНТЛАР УЧУН: 10.30 Физика (ўзбек тилида). 11.30 Инглиз тилидан 1-машғулот. 12.00 Назарий механика (ўзбек тилида). 13.00 Француз тилидан 1-машғулот. «Танишиш». 13.30 Олий математика (рус тилида). **Москва кўрсатади.**

Учинчи программа. 17.00 дан Фрунзе кўрсатади.

Тошкент шаҳар адвокатлар коллегияси коллективи адвокат Ф. Умаровга онаси

Томошахон ЗОКИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЎзССР Маданият Министрлигининг республика табиат музейи коллективи музей директори А. Ҳайдаровга онаси

Раҳбар ҲАСАНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими — 33.81-42.

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р — 04422. Нашр. В — 2319.